

3.1. Anàlisi del territori

3.1.1. Usos del sòl i evolució

Blanes és un municipi que es pot subdividir en tres grans àrees: 1- el Delta de la Tordera; 2- la plana, que s'estén des de les terres baixes fins a la falda de la Serralada Litoral; i 3- la zona muntanyosa de la pròpia Serralada Litoral, que ocuparia tota la meitat nord-est del municipi, des de l'interior fins als penya-segats de la costa. En aquests tres àmbits hi ha una convivència d'usos que provenen d'orígens molt diferents; és a dir, des dels més tradicionals als apareguts fruit de les transformacions econòmiques, sobretot del darrer segle.

Primerament, a la zona del delta i de la ribera de la Tordera es concentren els cultius de regadiu, bàsicament herbacis (hortalisses, maduixes...), tot i que darrerament – segurament per l'extensió de fenòmens similars des del Maresme – han començat a aparèixer superfícies remarcables d'hivernacles. Així mateix, no són pocs els camps de conreu que es troben més o menys abandonats fruits de les expectatives d'urbanització que sorgiren anys arrere.

L'altra ús més destacat a la zona del delta de la Tordera són els càmpings i altres activitats turístiques que es concentren a la desembocadura de la riera. A mesura que avancem cap al nord, aquests es van transformant en usos hotelers, residencial turístic i, finalment, en plenament urbans.

Els espais no explotats econòmicament, es concentren bàsicament a les vores de la Tordera, tractant-se principalment de matollars i prats, amb algunes taques de bosc i bosquines.

Pel que fa a la plana, en ella s'hi barregen usos tradicionals agrícoles (cultius de cereals, fruiters i, residualment, vinya), tot i que ja apareixen parcel·les d'hivernacles; d'explotació forestal de l'alzina surera i de les pinedes (en la zona més propera a la muntanya); i usos industrials i urbans. De fet, és cap a aquesta zona cap a on en els últims anys s'ha desenvolupat la ciutat amb la concentració dels usos industrials, d'emmagatzematge i distribució i usos comercials que requereixin grans superfícies. Mostra de la transformació encara vigent en aquesta zona és la presència d'espais buits dintre de la trama urbana, encara en procés de consolidació.

Els conreus herbacis en regadiu són principalment d'horta, que ocupen majors extensions que no pas les espècies farratgeres, com l'userda i el blat de moro. L'horta, generalment es caracteritza per tractar-se de parcel·les de no gaire extensió, on hi ha una gran varietat d'espècies que es conreen sense seguir una pauta concreta. Pel que fa als fruiters en règim de regadiu, les espècies més representatives són la presseguera, la pomera i, les pereres.

Dels conreus de secà, els més habituals són els cereals d'hivern (ordi, civada, blat). I ja per acabar, s'ha de citar la vinya, tot i que ocupa superfícies molt petites al municipi i cada dia que passa esdevé un cultiu més escàs.

Per últim, a la zona muntanyosa pertanyent a la Serralada Litoral, les inèrcies econòmiques han portat a l'abandonament de masos i de les terres més marginals i a una conseqüent manca de poblament. Actualment, els usos predominants són els forestals –predominant els alzinars i pinedes alternades amb prats i bosquines–, tot i que

allà on el pendent ho permet encara s'hi conserven usos agrícoles vinculats a algunes masies. Tot i així, un dels fets més destacats és l'ocupació per varies urbanitzacions a les fal·des orientades al mar des de Vistamar fins a la punta de S'Agüia. Així i tot, a tot l'extrem nord del municipi encara s'hi conserven importants masses forestals de pinedes de pi pinyer primer i de sureda a mesura que pugem cap al nord. Així mateix, s'hi troben taques residuals de rouredes, pinedes de pinastre i alzinars.

a) Evolució dels usos del sòl

El fet que el municipi sigui una zona estratègica que es trobi immersa de ple en les dinàmiques metropolitanes de Barcelona fa que actualment s'estigui produint un segon boom demogràfic paral·lel a un augment del sector secundari i terciari.

A continuació, la taula 1 mostra la dinàmica dels usos del sòl municipals entre 1997 i 2002 a partir de les bases cartogràfiques de la Classificació dels usos del sòl de la cartografia oficial del Departament de Medi ambient i Habitatge. S'han identificat les tendències que han seguit els diferents usos, tot i que s'ha de dir que aquesta cartografia oficial conté un error de consideració, ja que mostra la prolongació de la C-32 quan aquesta encara no existeix ni està en fase d'execució, per tant aquestes dades s'han de prendre com a indicatives.

En els usos que han tingut canvis més substancials, s'han analitzat quins han estat els factors originaris d'aquest canvi i en detriment o a favor de quins altres usos s'ha produït aquesta variació.

Taula 1. Evolució dels sòls al municipi de Blanes

	Ús de sòl	Àrea 1997 (ha)*	Àrea 2002 (ha)*	Increment 97-02 (%)
Ús urbà	Urbanitzacions	129,5	141,4	8,4
	Nuclis urbans	274,1	277,6	1,3
	Zones industrials i comercials	38,6	39,1	1,3
Ús agrícola	Conreus herbacis de secà	126,8	181,1	30,0
	Conreus herbacis de regadiu	227,3	205,6	-10,6
	Vinya	54,5	12,1	-350,4
Ús forestal	Bosquines i prats	292,4	211,9	-38,0
	Bosc d'escleròfil·les	76,6	65,1	-17,7
	Bosc de caducifolis	7,7	8,6	10,5
	Bosc d'aciculifolis	433,8	476,6	9,0
	Sòl amb vegetació escassa o nul·la	85,3	104,4	18,3
Platges	Sorrals i platges	8,6	8,9	3,4

Elaboració pròpia a partir de la cartografia dels usos del sòl (1997 i 2002) de la web del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

(*) A causa de la informació utilitzada, ràsters de cel·la 30 per 30 metres, aquests valors s'han de prendre com a indicatius.

Així doncs, entre 1997 i 2002, els usos no urbans que han sofert més canvis han estat la vinya i les bosquines i prats, que han vist reduïda la seva superfície en diferent mesura; i els conreus herbacis de secà que han incrementat la seva presència.

- **Vinyes:** és l'ús que ha patit una reducció de superfície més acusada en termes relatius passant de més de 54 Ha a poc més de 12 Ha. Aproximadament el 55% de la superfície original ha passat a ser conreus herbacis de secà i el 10% conreus herbacis de regadiu.
- **Bosquines i prats:** La seva superfície s'ha reduït en unes 81 Ha. En un procés de successió ecològica, un 27% ha passat a formar part de boscos d'esclerofil·les; mentre que, en sentit contrari, un 6% s'ha transformat en conreus herbacis de secà.
- **Conreus herbacis de secà:** el seu major creixement, amb un 17%, s'ha produït, com s'esmentava anteriorment, en detriment de la vinya. A més, s'han ocupat bosquines i prats i conreus herbacis de regadiu en un 9% i un 7% respectivament.

Pel que fa als nuclis urbans i les urbanitzacions, els primers es mantenen relativament estables, mentre que en el cas de les urbanitzacions aquestes han crescut més d'un 8%, ocupant unes 2,7 ha d'antics alzinars i 1,4 de bosquines i prats.

3.1.2. Aspectes territorials i planejament directriu

El planejament director té com a objectiu bàsic el d'establir les directrius i pautes bàsiques per l'ordenació integral o sectorial de grans àmbits territorials, i esdevé l'obligat marc de coherència per als plans de rang inferior (Carceller i Pérez, 1994).

A continuació es tractaran aquells plans que tenen una incidència més directa sobre l'ordenació del territori: el Pla Territorial de Catalunya, el Pla d'Espais d'Interès Natural, el Pla director urbanístic del sistema costaner (tant el PDUSC-1 com el PDUSC-2) i el Pla d'infraestructures de transport de Catalunya. Si bé existeixen altres elements de planejament sectorial supramunicipal, com el Pla de sanejament, aquí ens centrarem només en els més relacionats amb el territori.

a) El Pla Territorial General de Catalunya

El Pla Territorial General de Catalunya (PTGC), aprovat per la Llei 1/95, té com a objectius definir l'equilibri territorial d'interès general per a Catalunya, i orientar les accions a emprendre per crear les condicions adequades que atreguin l'activitat econòmica als espais idonis.

A nivell general, el PTGC es basa en el Pla de carreteres per definir una xarxa viària en malla sobreposada al territori, i delimita com a sòl útil per urbanitzar aquell que té un percentatge inferior al 20%, la qual cosa ve a representar el 50% de la superfície de Catalunya.

La comarca de la Selva, s'inclou dintre de l'àmbit funcional territorial (AFT) de les comarques gironines, però el PTGC adscriu Blanes dins d'un sistema urbà d'articulació (Hostalric-Breda-Malgrat-Blanes-la polaritat de la Tordera) entre l'AFT de la regió metropolitana de Barcelona i el de les comarques gironines.

Aquests sistemes d'articulació engloben polaritats existents però amb demografies i lligams encara dèbils. Són sistemes urbans naixents que es caracteritzen pel fet de tenir un potencial de recursos i una capacitat d'acollida del territori elevats. En aquest cas, la seva finalitat és, d'una banda, la d'estirar l'àrea metropolitana per obrir-la i per evitar-ne la congestió; i per l'altra, fer de pont entre aquesta àrea i el sistema central gironí.

En aquest sentit, i des del punt de vista de les infraestructures, el PTGC ja proposava portar a terme la construcció d'un eix litoral que possibilités les relacions entre els municipis de la part nord del Maresme amb el sistema central metropolità, i per la vall de la Tordera, amb el corredor pre-litoral.

Igualment, per als sistemes costaners, en el qual s'hi pot incloure Blanes, el PTGC estableix que s'haurà de promoure el seu desenvolupament qualitatiu tot preservant el medi ambient i el medi físic, així com també resoldre-hi la prestació de serveis.

En l'escala local del PTGC, i encara de cara a la prestació de serveis, Blanes conforma una àrea bàsica territorial (ABT) per si sola. Les ABT *defineixen un àmbit territorial funcional mínim per a poder oferir un llistat de població suficient per a assolir el nivell més senzill de tipus d'equipament d'un sector qualsevol*. Tot i ser indicatives, això significa

que Blanes hauria de poder subministrar dintre del seu terme municipal, tots els serveis i equipaments que els seus habitants requereixen.

Actualment estan pendents d'aprovació, tant el Pla Territorial Parcial de les comarques gironines (en el qual s'hi inclou la Selva i que segurament serà presentat en breu) com el Pla Territorial Metropolità de Barcelona que, segons les directrius del PTGC haurà de tenir en consideració, entre d'altres, l'entorn de la Tordera a la Selva.

b) El Pla d'espais d'interès natural (PEIN)

El Pla d'espais d'interès natural, d'ara en endavant PEIN, té els seus orígens en la determinació legal que fa el capítol III (arts. 15 al 20) de la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, del Parlament de Catalunya. Dins del sistema jurídic que estableix aquesta llei essencial per a la protecció del medi natural al nostre país, la xarxa d'àrees protegides del PEIN esdevé una peça fonamental.

La Llei pren en consideració la globalitat de la natura a Catalunya i, agafant el territori com un tot, es decideix fer una reserva d'una part significativa, la qual s'exclou de la possibilitat de grans transformacions, sens perjudici d'aquelles altres normes protectores que la pròpia Llei estableix.

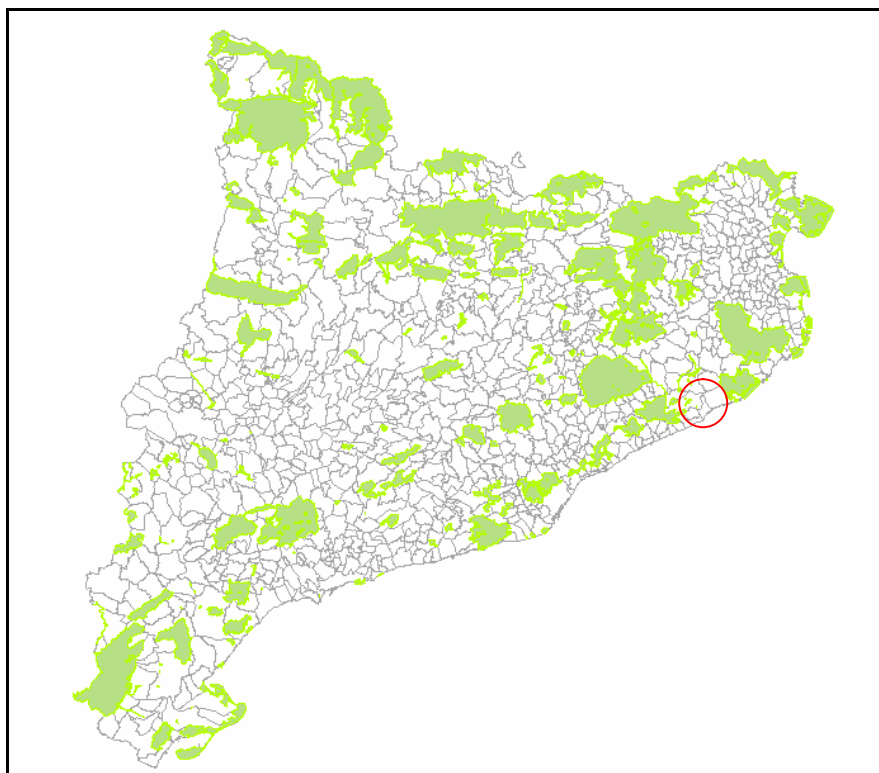
El PEIN és un instrument de planificació territorial, amb categoria de pla territorial sectorial. Això significa que el seu abast comprèn tot el territori de Catalunya i que les seves disposicions normatives són d'obligatori compliment per a les administracions públiques de la mateixa manera que per als particulars. En el context de la planificació territorial del país, el PEIN s'incardina amb el Pla territorial general de Catalunya, del qual esdevé un instrument de desplegament, de manera que les seves determinacions tenen caràcter vinculant per a tots els altres instruments de planificació física.

Els objectius fonamentals que la Llei encomana al PEIN són dos. D'una banda, ha d'establir una xarxa d'espais naturals que sigui congruent, prou àmplia i suficientment representativa de la riquesa paisatgística i la diversitat biològica dels sistemes naturals del nostre país.

D'altra banda, el segon objectiu fonamental assignat al Pla consisteix en la delimitació i l'establiment de les mesures necessàries per a la protecció bàsica d'aquests espais naturals.

El PEIN defineix i delimita una xarxa de 145 espais naturals (vegeu-ne el mapa) representatius de l'amplia varietat d'ambients i formacions que es troben a Catalunya. La superfície global acumulada d'aquests espais equival aproximadament al 21% del nostre territori.

Figura 1. Pla d'espais d'interès natural (PEIN)

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge

lavola

Fins a finals de 2005 no existia cap espai PEIN a Blanes, tot i que sí que existia un paratge natural d'interès nacional (PNIN), la finca de Pinya de Rosa, també regulat per la Llei 12/1985 d'espais naturals. Els terrenys declarats paratge natural d'interès nacional es classifiquen amb caràcter general com a sòl no urbanitzable sotmès a protecció especial i dins els divuit mesos següents a l'entrada en vigor de la Llei, el Govern hauria d'haver aprovat i publicat el Pla rector d'ús, gestió i protecció del paratge de la finca Pinya de Rosa.

Aquesta situació va canviar l'any 2005 amb la proposta d'incorporació de Pinya de Rosa al pla d'espais d'interès natural de Catalunya. D'aquesta manera, el Departament de Medi Ambient i Habitatge dóna compliment a la Llei 25/2003 per aprovar la delimitació definitiva del Paratge i la seva protecció no només com a Paratge Natural d'Interès Nacional (PNIN) sinó també com a PEIN.

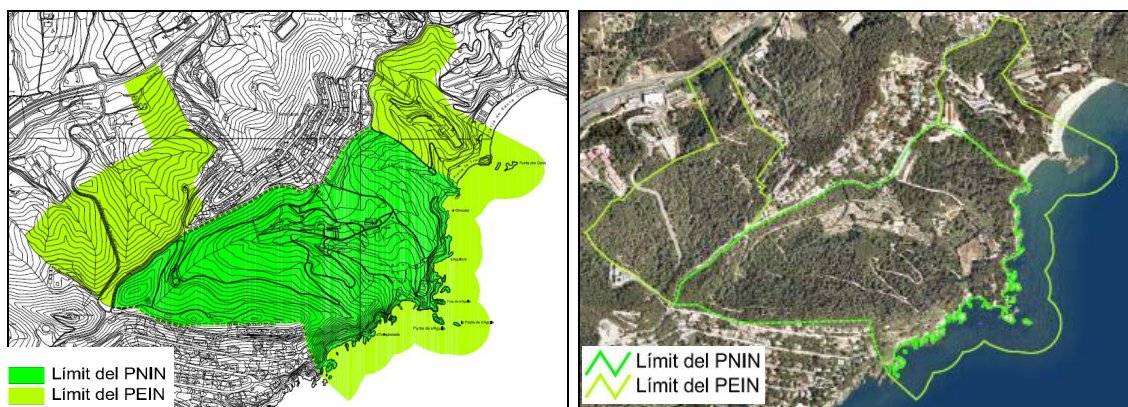
Així doncs, un cop aprovat el decret corresponent, Pinya de Rosa acollirà dues figures de protecció en l'àmbit terrestre en 84,14 ha, PNIN i PEIN, que abastaran dos municipis (Blanes i Lloret) i, a més, comptarà amb una protecció de la zona marina de 16,91 ha, que també serà PEIN. El 87,5% de la superfície terrestre protegida correspon al terme municipal de Blanes.

Taula 2. Superfícies del projecte de PEIN i PNIN de Pinya de Rosa

Superfície (ha)	PNIN	PEIN	Total
Blanes	49,29	24,36	73,65
Lloret	0	10,49	10,49
Àmbit marítim	0	16,91	16,91
Total	49,29	51,76	101,05

Font: Projecte de Decret de modificació del Decret 328/1992, de 14 de desembre pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural, i es delimita el PNIN de Pinya de Rosa i s'amplia l'espai del PEIN en el seu entorn immediat.

Figura 2. Proposta de delimitació del PEIN i PNIN de Pinya de Rosa

Font: Projecte de Decret de modificació del Decret 328/1992, de 14 de desembre pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural, i es delimita el PNIN de Pinya de Rosa i s'amplia l'espai del PEIN en el seu entorn immediat.

c) El Pla director urbanístic del sistema costaner

El Pla Director urbanístic del sistema costaner (PDUSC) pretén, en qualitat d'objectiu general, la no consolidació, amb urbanització o amb edificació, dels espais costaners encara no transformats, classificats com sòl no urbanitzable o com sòl urbanitzable no delimitat.

Amb caràcter més particular, també pretén:

- Impedir la consolidació de barreres urbanes entre els espais interiors i els del sistema costaner.
- Protegir els valors dels espais costaners: ambientals, paisatgístics, culturals, científics, agrícoles, forestals, ramaders o per raó de llurs riqueses naturals.
- Preservar del procés de transformació urbanística els espais costaners afectats per riscos naturals o antròpics.
- Garantir l'efectivitat de les limitacions o servituds per a la protecció del domini públic marítim-terrestre.
- Millorar la qualitat de vida per raó de la funcionalitat dels espais costaners com àmbits de reequilibri home-natura, del manteniment d'un recurs turístic bàsic i del recolzament de la biodiversitat en connectar els espais de l'interior amb els del litoral.

L'àmbit territorial del Pla director urbanístic del sistema costaner (PDUSC) abasta el territori comprès dins d'una franja de 500 metres d'amplada, aplicada en projecció horitzontal terra endins, des de l'atermenament del domini públic marítim-terrestre, en tot el litoral de Catalunya. Per tant, Blanes es veu directament afectat per aquest instrument de planejament.

El Pla Director estableix diversos graus o gradients d'afectació. Així, el màxim nivell correspon al sòl no urbanitzable i al sòl urbanitzable no delimitat, com a màxims exponents del sòl lliure, que encara no ha sofert un procés de transformació urbanística significatiu. Pel que respecta al sòl urbanitzable delimitat i al sòl urbà, opta per una acurada protecció del domini públic marítim-terrestre i pel desenvolupament menys agressiu possible del medi costaner.

D'aquesta manera s'estableixen dues unitats territorials de regulació que inclouen terrenys inclosos o no dintre de la franja de 500 metres: Unitat territorial de regulació de sòl costaner (UTR-C) i de sòl costaner especial (UTR-CE).

Les unitats de sòl costaner han de passar necessàriament a ser classificades com a sòl no urbanitzable pel planejament general, mentre que el costaner especial no ha de passar necessàriament a ser no urbanitzable.

En les unitats territorials de regulació de sòl costaner, (UTR-C) el Pla Director preveu una única classe de sòl, no urbanitzable –categoria de sòl no urbanitzable costaner- i les diverses subcategories de sòl no urbanitzable costaner:

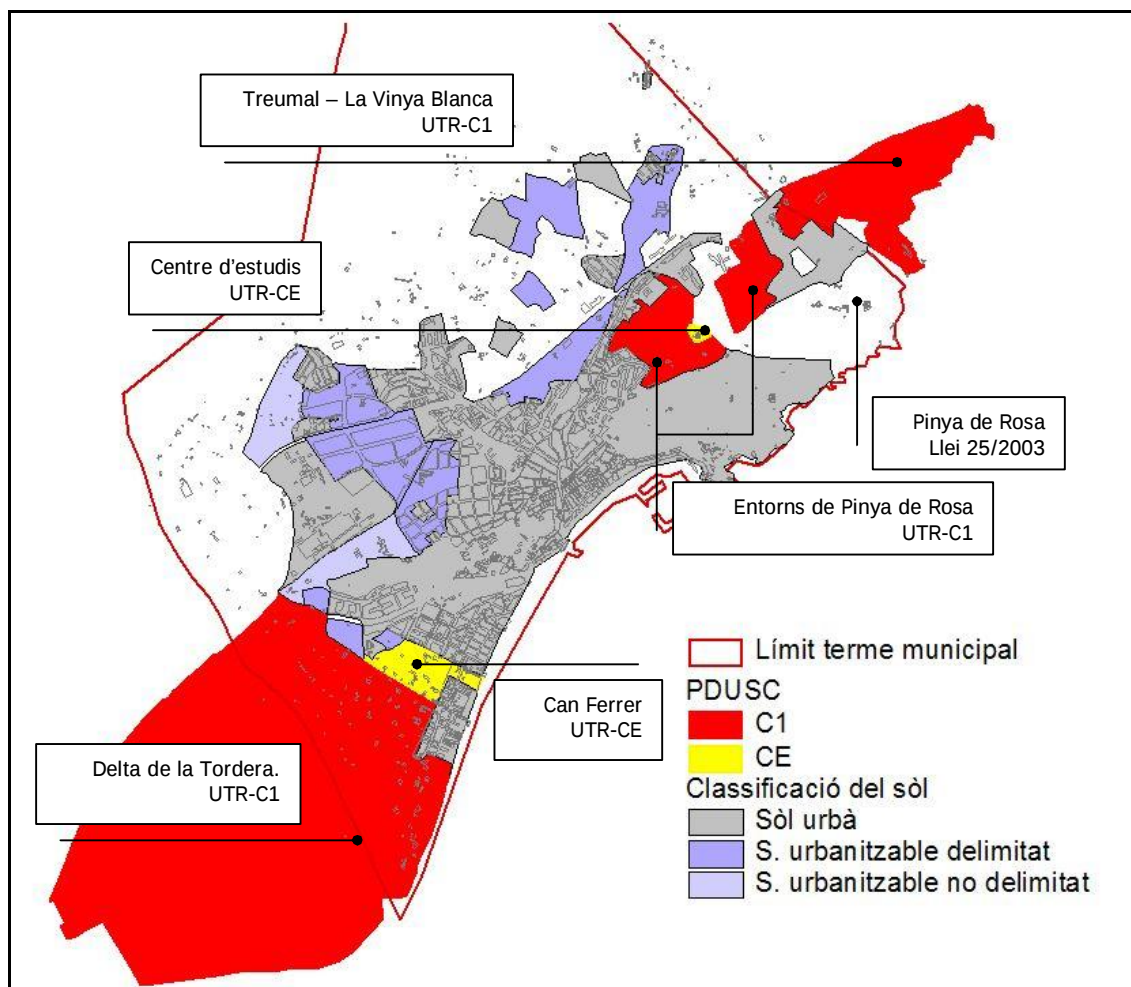
- La corresponent al sòl no urbanitzable subjecte al PEIN (**NU-CPEIN**), que resta sotmesa al règim d'ús establert per la seva normativa específica aplicable i pel règim d'ús corresponent al sòl no urbanitzable costaner 1 en tot allò que comporti un superior nivell de protecció.
- Tres subcategories més assenyalades pels números 1 (**NU-C1**), 2 (**NU-C2**) i 3 (**NU-C3**) en funció del seu grau de protecció. La subcategoria 1 és la que comporta un grau de protecció major, mentre que a la subcategoria 3 li correspon el règim d'ús del Sòl No Urbanitzable regulat per la Llei d'Urbanisme i pel corresponent planejament general.

Per altra banda, el 16 de desembre de 2005 es va aprovar el Pla director urbanístic dels àmbits del sistema costaner integrats per sectors de sòl urbanitzable delimitat sense el pla parcial aprovat (PDUSC-2). Aquest Pla té per objectiu identificar els espais costaners classificats pel planejament general vigent com a sòl no urbanitzable delimitat, sense pla parcial aprovat definitivament, que per la seva posició territorial amb relació als objectius de protecció del litoral definits al PDUSC-1 s'han de preservar de la seva transformació i desenvolupament, a fi de garantir el desenvolupament urbanístic sostenible del territori.

Pel que fa a Blanes, tan sols en el PDUSC-1 es delimitaren zones del litoral a preservar. Concretament es tracta de les següents àrees:

- Treumal – La Vinya Blanca (UTR-C 095)
- Entorns de Pinya de Rosa (UTR-C 097)
- Centre d'estudis (UTR-CE 097b)
- Can Ferrer (UTR-CE 098)
- Delta de la Tordera (UTR-C 099)

Figura 3. Delimitació cartogràfica del PDUSC a Blanes

Font: Pla Director urbanístic del sistema costaner

A més, la disposició transitòria 4a del PDUSC-1 estableix expressament que els terrenys de la finca de Pinya de Rosa, es regularan per la Llei 25/2003, de 4 de juliol, que declara paratge natural d'interès nacional la finca Pinya de Rosa a Blanes.

Així doncs, les UTR Can Ferrer i Centre d'estudis, es classifiquen com a sòl costaner especial (CE) i per tant el Pla director considera que no han de passar a ser necessàriament sòl no urbanitzable costaner, sinó que la determinació del règim urbanístic adient s'haurà de resoldre en el marc del model urbà desitjat pel propi municipi. En aquest sentit val la pena remarcar que aquesta Agenda 21 Local coincideix en el temps amb la redacció del POUM municipal, pel que caldrà posar especial atenció a aquests aspectes.

Quan a la resta d'unitats territorials de regulació (Treumal – La Vinya Blanca, entorn de Pinya de Rosa i Delta de la Tordera), el PDUSC les classifica com a sòl no urbanitzable costaner, i concretament en la subcategoria 1 (NU-C1) que és la més estricta pel que fa a limitacions en l'ocupació del sòl. Així, la normativa del PDUSC hi admet únicament els usos "vinculats directament i substancialment a la naturalesa rústica dels terrenys", és a dir, agrícoles, ramaderes i forestals, així com les obres, instal·lacions o construccions, inclòs l'habitatge familiar, directament relacionades, a més de les activitats o els

equipaments d'interès públic (apartat 4 de l'article 47 del TRLLU) que s'hagin d'emplaçar en el medi rural, sempre sota els criteris de preservació d'aquest sòl i de màxima integració ambiental. També s'hi admetrà la reconstrucció i l'ús per a habitatge familiar de masies i cases rurals existents, sempre que estiguin expressament reconegudes en el corresponen Catàleg de Masies i cases rurals del POUM.

A continuació es resumeixen les principals característiques d'aquests UTR a partir de les fitxes resum dels treballs de camp realitzats per a la redacció del PDUSC-1:

TREUMAL – LA VINYA BLANCA (UTR-C 095)

Superfície: 54,93 Ha

Municipis: Blanes i Lloret de Mar.

Planejament urbanístic actual: Sòl No Urbanitzable (forestal, agrícola).

Descripció del medi natural: Àmbit adjacent a l'espai de Pinya de Rosa, format per uns petits turons, part de l'espai està orientat a nord, vers l'interior. L'àmbit arriba al mar a través d'una petita franja ocupada per un torrent i un camí d'accés a la platja de Treumal. La coberta vegetal està formada per un estrat arbori constituït per pinedes de replantació sense sotabosc, i zones de bosc mixt d'alzina, suros i pins. Cal tenir en compte que aquests terrenys havien estat ocupats per l'agricultura i que per tant les formacions vegetals actuals estan en transició cap a formacions més madures.

Connectivitat: Possibilitats connectivitat ecològica amb les Muntanyes de Can Cabanyes a través de la Costa d'en Gallina.

Valors paisatgístics i ambientals: Continuitat de l'espai de Pinya de Rosa. Platja i vessants muntanyoses amb pinedes i bosc mixt de pi i alzina.

Impactes actuals o previsibles: Fragmentació del territori degut a usos inadequats. Risc elevat d'incendi forestal. Espai molt freqüentat. Urbanitzacions adjacents que no han seguit criteris d'integració amb el medi. El potencial desplegament de les previsions urbanístiques als espais adjacents.

ENTORNS PINYA DE ROSA. (UTR-C 097)

Superfície: 40,53 Ha

Municipis: Blanes.

Planejament urbanístic actual: Sòl No Urbanitzable.

Descripció del medi natural: Àmbit format per diferents zones properes al jardí botànic de Pinya de Rosa pel seu interior, en un entorn modelat per petits turons. La coberta vegetal està formada per un estrat arbori dens, constituït per pinedes i bosc mixt d'alzina, suros i pins. Cal tenir en compte, que aquests terrenys havien estat ocupats per l'agricultura i que per tan les formacions vegetals actuals estan en transició cap a formacions més madures.

Connectivitat: Possibilitats de connectivitat ecològica i paisatgística entre el mar i les Muntanyes de Can Cabanyes, a través de la Costa d'en Gallina. Barrera ecològica: carretera GI-682.

Valors paisatgístics i ambientals: Continuitat amb l'espai de Pinya de Rosa. Vessants muntanyoses amb bosc mixt de pi i alzina.

Impactes actuals o previsibles: Risc elevat d'incendi forestal. Urbanitzacions adjacents que no han seguit criteris d'integració amb el medi.

CAN FERRER. (UTR-CE 098)

Superfície: 12,82 Ha

Municipis: Blanes

Planejament urbanístic actual: Sòl Urbanitzable No Delimitat. (residencial).

Descripció del medi natural: L'àmbit és un retall situat a l'interior de la plana deltaica del Delta de la Tordera i que arriba al mar a través d'una estreta franja envoltada de grans edificacions i d'un passeig marítim. Limita el nucli urbà de Blanes pel costat sud. L'espai ha estat intensament transformat per adaptar-lo als usos predominantment turístics actuals, tot i que resta algun retall agrícola a l'interior. La vegetació existent està formada per plantacions d'arbres amb la funció de crear zones d'ombra.

Connectivitat: Escasses possibilitats de connectivitat ecològica, al tractar-se d'un espai molt fragmentat per les construccions existents. Està en contacte amb la zona agrícola adjacent.

Valors paisatgístics i ambientals: Espai agrícola, vegetació arbòria.

Impactes actuals o previsibles: Fragmentació del territori degut a usos inadequats que comporten el desplaçament de sistemes naturals de primer ordre. Ampliació dels càmpings. Rehabilitació d'edificacions preexistents i aparició de noves construccions que no segueixen criteris d'integració amb el medi. Agricultura intensiva no sempre respectuosa amb el medi.

DELTA DE LA TORDERA. (UTR-C 099)

Superfície: 392,04 Ha

Municipis: Blanes, Malgrat de Mar.

Planejament urbanístic actual: Sòl No Urbanitzable (agrícola, càmping).

Descripció del medi natural: Àmbit ubicat sobre la plana del Delta de la Tordera. La plana ha estat intensament transformada per adaptar-la als usos actuals. El front litoral, constituït per una extensa platja sorrenca, està molt alterat per la carretera que discorre paral·lela a la platja i per ubicació de nombroses activitats turístiques que han desplaçat els sistemes naturals preexistents. La part posterior manté l'activitat agrícola de tipus intensiu, amb nombroses construccions i hivernacles. El curs fluvial de La Tordera està molt degradat degut a la seva canalització, tala del bosc de ribera i a la contaminació de les seves aigües.

Connectivitat: Possibilitat de connectivitat ecològica entre la plana agrícola i els espais PEIN de la Roureda i els Estanys de Tordera i de les Serres de Montnegre-el Corredor, a través de La Tordera.

Valors paisatgístics i ambientals: Espai de molt alt valor agrícola. Possibilitat de recuperació de sistemes naturals (lleres del riu de la Tordera i front litoral)

Impactes actuals o previsibles: Fragmentació del territori degut a usos inadequats que comporten el desplaçament de sistemes naturals de primer ordre. Ampliació dels càmpings. Rehabilitació d'edificacions preexistents i aparició de noves construccions que no segueixen criteris d'integració amb el medi. Agricultura intensiva no sempre respectuosa amb el medi.

d) Pla d'infraestructures de transport de Catalunya

El Departament de política Territorial i Obre Públiques (DPTOP) de la Generalitat de Catalunya ha elaborat el projecte de Pla d'infraestructures de transport de Catalunya (PITC) amb l'objectiu de definir de manera integrada la xarxa d'infraestructures ferroviàries i viàries necessàries per a Catalunya amb l'horitzó temporal de l'any 2026.

Aquest document encara es troba en fase d'informació pública, però donat que es preveu la seva propera aprovació i pel seu caràcter integral pel que fa a infraestructures de mobilitat, es considera adient considerar-lo ja de cara a la redacció d'aquesta Agenda 21.

El Pla d'infraestructures de transport de Catalunya (en endavant PITC) és el Pla Territorial Sectorial que defineix la xarxa d'infraestructures viàries i ferroviàries necessàries per a Catalunya, tant pel que fa al transport de viatgers com de mercaderies, en coherència amb les directrius del planejament territorial vigent i amb una visió sostenible de la mobilitat. El PITC té caràcter de Pla territorial sectorial, d'acord amb la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial, i de Pla específic als efectes d'allò que estableix la Llei 9/2003, de 13 de juny, de la mobilitat.

Pel que fa a Blanes, el PITC recull tota una sèrie d'actuacions en les xarxes viàries i ferroviària que de ben segur tindran incidència en la realitat actual del municipi a diferents nivells. Aquestes actuacions són les següents:

- **Propostes de xarxa ferroviària**

- Perllongament Blanes-Lloret: Ramal d'accés a la localitat de Lloret amb l'objectiu de fer arribar el servei de rodalies fins a aquest municipi (codi 2b al mapa).
- Desdoblament Arenys-Blanes: Actuació destinada a ampliar la capacitat de la línia Arenys-Blanes. Aquesta actuació inclourà mesures d'integració urbana de la línia ferroviària al pas pels nuclis urbans (codi 3a al mapa).

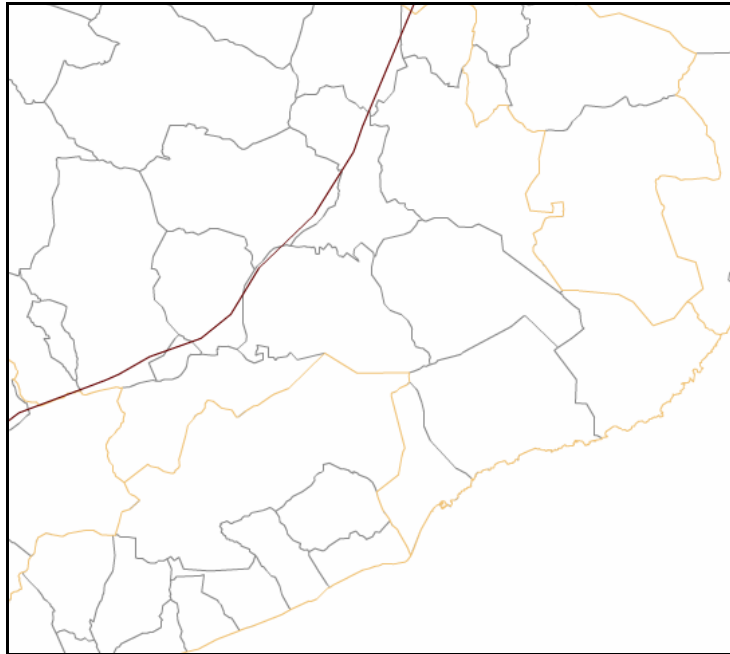
Figura 4. Proposta de xarxa ferroviària

Font: *Proiecte de Pla d'infraestructures 2006-2026. DPTOP.*

- Corredor de transport públic alternatiu Blanes-Lloret: En el cas de la relació Blanes-Lloret, el PITC considera el perllongament de les rodalies i la potenciació del servei d'autobús, però també inclou la millora de l'oferta de transport públic a més curt termini.
- Així mateix, val la pena destacar en aquest apartat el pas de la línia d'alta velocitat fins a la Jonquera i l'ampliació de capacitat del corredor Mollet-Maçanet.

Figura 5. Traçat del TAV a l'entorn de Blanes

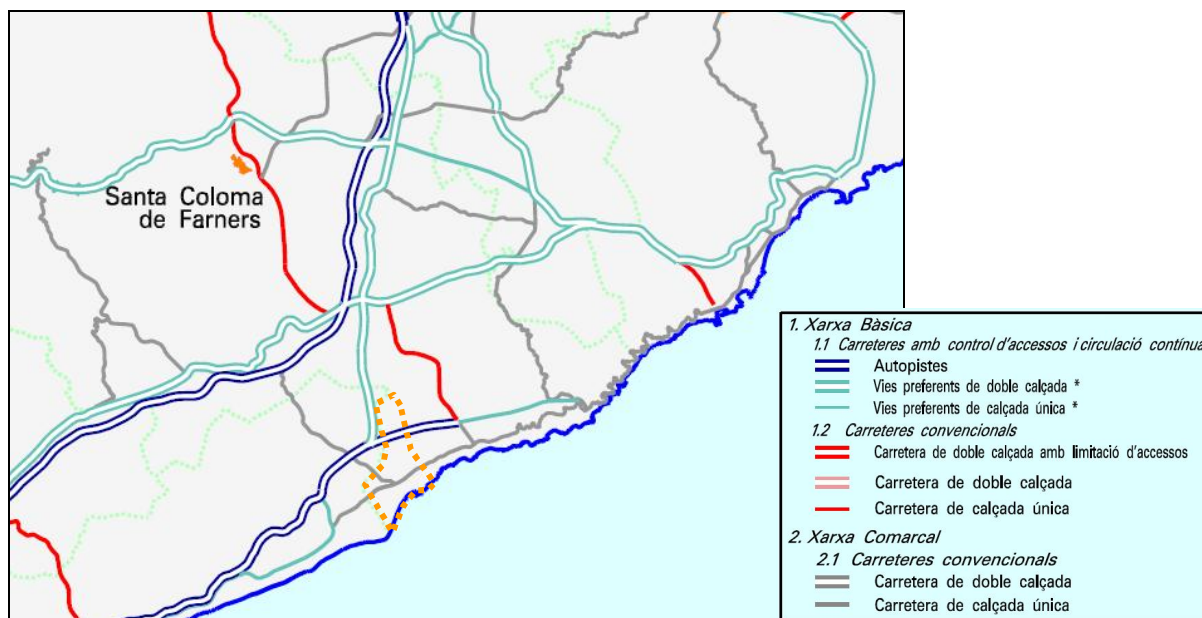

Font: Dept. de Política Territorial i Obres Públiques.

- **Propostes de la xarxa viària**

- Eix del Maresme (C-32, Montgat - Lloret - Tossa de Mar): prolongació de l'autopista C-32 entre Palafolls i Lloret de Mar i via per automòbils entre Lloret de Mar i Tossa de Mar.
- Així mateix, resta pendent d'execució l'enllaç entre la C-32 a Palafolls i l'AP-7 a Vidreres (Autovia de la Tordera).

Figura 6. Proposta de xarxa viària del PITC

Font: Projecte de Pla d'infraestructures 2006-2026. DPTOP.

e) Pla de Sanejament d'aigües residuals urbanes

El Programa de Sanejament d'Aigües Residuals Urbanes 2005 (PSARU 2005) és un instrument de la planificació hidrològica que desenvolupa el Pla de Sanejament de Catalunya i que té com a objecte la definició de totes les actuacions destinades a la reducció de la contaminació originada per l'ús domèstic de l'aigua que permetin l'assoliment dels objectius de qualitat de l'aigua, en el context del Pla de Sanejament de Catalunya aprovat pel Govern de la Generalitat, en data 7 de novembre de 1995.

El PSARU 2005 s'emmarca entre la Directiva 91/271/CEE sobre el tractament d'aigües residuals urbanes i la Directiva 2000/60/CE per la qual s'estableix un marc comunitari d'actuació en l'àmbit de la política d'aigües.

Els objectius del PSARU 2005 són conseqüència de l'anàlisi de l'anterior programa PSARU 2002. La diagnosi del mateix s'ha concretat en diferents línies d'actuació:

- § **Optimització d'inversions.** Una observació més àmplia dels objectius finals ha de permetre assolir un servei equivalent o superior amb un cost suportat més assumible, on la part destinada a l'explotació esdevindrà cada vegada una part més substancial.
- § **Ordenament d'abocaments industrials.** S'incorporen els objectius de qualitat que van ser recollits al Programa de Sanejament d'Aigües Residuals Industrials 2003 (PSARI 2003).
- § **Sanejament del creixement urbà.** L'ampliació de les plantes depuradores obligada pels creixements urbanístics vinculats a canvis en el règim del sòl (de no urbanitzable a urbanitzable) hauran de, mitjançant conveni de col·laboració, córrer a càrrec dels promotors pel que fa a la construcció tant del clavegueram, com dels

col·lectors en alta i de la depuradora (en la seva proporció). S'estableix una definició única per al terme sistema de sanejament en alta que suposa la reconsideració de l'abast competencial i inversor de les infraestructures a desenvolupar per l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA). Les urbanitzacions de més de 2.000 habitants equivalents es consideren nuclis urbans convencionals i les de menys de 2.000 podran acreditar les condicions per ser objecte de finançament.

§ **Reutilització d'aigües depurades.** El futur programa de Reutilització (PRAC) pren un paper de complementarietat al PSARU 2005, que aprofiti la tasca realitzada amb la depuració per reduir l'impacte si finalment no s'aboca al medi o per disminuir la pressió i poder satisfer d'altres usos com a recurs alternatiu.

§ **Abocament de sobreexidors.** Identificació dels efectes del sobreeximent en episodis de pluja intensos i inesperats per tal d'evitar l'incompliment dels objectius de qualitat. Des de l'ACA es promou un futur Programa de Prevenció d'Abocaments de Descàrrega de Sistemes Unitaris en Temps de Pluja (AntiDSU).

A banda d'aquests objectius, el PSARU 2005 recull una llista exhaustiva i concreta d'actuacions agrupades en dos escenaris (2005 a 2008 i 2009 a 2014). El primer escenari recull, entre d'altres, les noves actuacions obligades per la Directiva 91/271/CE i dels sistemes que afectin el compliment legal i la contaminació concreta del medi i d'alguns usos prioritaris.

Així, en el cas de Blanes, l'única actuació prevista per aquest període 2005-2008 és la millora de la fase de compostatge de la Estació Depuradora d'Aigües Residuals (EDAR) de Blanes. No hi ha cap actuació prevista pel període 2009-2014.

Respecte del PSARU 2002, el PSARU 2005 retira les actuacions que anaven destinades a resoldre el sanejament de determinades urbanitzacions i activitats econòmiques concretes així com d'altres derivades d'una insuficient intervenció administrativa. Aquest conjunt d'actuacions deixen de ser objecte del finançament per part de l'Agència Catalana de l'Aigua. En el cas de Blanes, ha quedat sense finançament el recalçament i reparació dels decantadors primaris de les línies 1 i 2 del reactor biològic de les línies 1 i 2 dels decantadors secundaris de l'EDAR de Blanes.

3.1.3. Estructura urbana

a) Marc territorial

Tal i com el propi Pla Territorial General de Catalunya reconeix, Blanes es troba en una zona d'articulació, a cavall entre les sinèrgies metropolitanes de l'àrea de Barcelona i l'emergència de les comarques gironines. Així, segons J. Vicente, de la Universitat de Girona, Blanes és centre d'una àrea urbana no reconeguda ni consolidada que es conforma pels municipis de Lloret, Malgrat, Palafolls i Tordera.

Tot i així, continuant amb les tesis de Vicente, es pot dir que aquesta centralitat de Blanes no és indiscutible. Si bé Blanes ostenta per dimensió, tradició i per funció –judicial, sanitària,...- una certa primacia, no succeeix el mateix en altres àmbits com el laboral o el comercial. Podem dir que és una àrea urbana amb un cert policentrisme, però en la que no s'estableixen vincles de complementaritat entre els diferents centres, cadascun amb la seva “especialització”, sinó que més aviat, el que es troba és una certa indiferència o competència entre els diferents municipis, lluny d'un efecte sinèrgic que seria beneficiós per a tots.

Pel que fa a la seva situació envers els principals corredors de transport, Blanes es situa en una localització estratègica ja que històricament la vall de la Tordera ha esdevingut una connexió bàsica entre dos dels principals corredors de la regió: el corredor litoral i el pre-litoral. Això es materialitza avui en dia en la presència i traçat d'algunes de les vies de comunicació més importants a nivell regional i transeuropeu com són la C-32, l'A-2 i l'AP-7 o la línia de ferrocarril del Maresme que, de forma no gaire afortunada, comunica amb Girona i la frontera francesa.

b) Evolució històrica

La informació continguda en el següent apartat es basa en bona part en els treballs de Juli Valdunciel i Coll, geògraf i becari del Departament de Geografia de la Universitat de Girona.

Els primers indicis de la presència de poblaments estables en l'emplaçament actual de Blanes es remunten l'època preromana, però és a partir de la romanització i posteriorment a l'època feudal quan es comença a configurar l'embrió del que serà la ciutat actual.

Els sectors tradicionals que mantenien l'economia de la ciutat aleshores eren l'agricultura i la pesca i precisament la important activitat nàutica de la vila va propiciar el seu desenvolupament. Algunes de les fites més importants d'aquest desenvolupament van ser l'arribada del ferrocarril l'any 1859, el començament de la construcció del moll (1916) i la fundació de la fàbrica SAFA (1923).

Així doncs, a finals del segle XIX Blanes es dividia entre un nucli urbà amb 1.066 edificis habitats i 5.770 habitants, i la resta del territori municipal, on s'hi localitzaven 65 edificis habitats en masos. Aquesta realitat ens mostra que tot i que el nucli urbà ja tenia molta força, existia un contingent notable de poblament disseminat, vinculat al mas com a forma dominant d'explotació de la terra.

El nucli de Blanes mostrava aleshores una estructura urbana compacta, organitzada a partir d'una malla rectangular, amb un viari que segueix la direcció preferent mar-muntanya, sobre el qual es situen lateralment els habitatges, i un conjunt de ravals que, des dels segles XV i XVI, havien anat ocupant la façana marítima (Sa Carbonera i S'Auguer) i enfilant-se pels turons adjacents (Raval, Sa Massaneda, etc.). La tipologia edificatòria predominant era la casa entre mitgeres (planta baixa i una planta pis). En aquesta època també apareixen alguns dels edificis d'interès arquitectònic que han arribat fins als nostres dies com l'església parroquial o la font gòtica.

Pel que fa als masos, aquests es localitzaven en les zones de transició entre la plana inundada i els contraforts de la serralada.

Fins a la meitat del segle XX no es produïren gaires canvis en aquesta estructura ja que les iniciatives de construcció d'exemples que predominaven a l'època no arribaren a materialitzar-se. El nucli compacte es mantenia i eren poques les construccions que havien saltat l'anella del centre històric. Aquí és quan comencen a aparèixer els primers ravals d'autoconstrucció vinculats a la migració arribada del sud peninsular.

Allà on es donà el canvi més destacat va ser a la façana marítima que, amb l'enderroc del baluard i com en la resta de municipis veïns de la costa, es revaloritzà per l'interès de la burgesia per establir-s'hi. L'enderrocament del baluard va crear una nova primera línia de mar, i l'espai que va quedar entre aquesta i l'anterior es va convertir en un passeig interior arbrat on es localitzaran les cases d'estiueig de la burgesia (Reyes, 1994).

A la ruralia, en aquesta època s'hi comencen a establir noves activitats que en el cas de Blanes troben els seus exemples més remarcables en la fàbrica de la SAFA i el jardí botànic Mar i Murtra.

Precisament la SAFA va tenir un impacte molt important en l'estructura urbana de la vila ja que, el creixement progressiu de l'empresa provoca l'arribada massiva de fins a 3.000 nous treballadors als quals es va haver d'allotjar inicialment en habitatges provisionals i, més tard, amb la creació de nous barris.

A finals del segle XX Blanes, i la resta de municipis del seu entorn, inicien una transformació radical de la seva economia basada en els nous assentaments industrials i l'arribada del turisme de masses. Tot plegat fa que la població es dispari per l'arribada de l'immigració catalana i de la resta de l'Estat. Així, Blanes passa a triplicar la seva població entre 1950 i 1976, passant dels 6.908 als 19.479 habitants.

El sector industrial va passar a ser el principal sector per nombre de treballadors i les noves empreses, a falta de planificació, comencen a implantar-se en sòl rústic buscant accés a fonts d'aigua i sòl barat.

Tot i així, ha estat el turisme, i no la indústria, el sector que més ha contribuït a la transformació del paisatge de Blanes. En pocs anys es passa d'un model basat en l'empresa familiar, a un model intensiu, lligat a l'entrada dels grans *tour* operadors, i a la construcció de grans establiments hotelers i de serveis. D'aquesta manera es produeix un procés de transformació de l'espai basat en la modificació, formal o funcional, de les trames urbanes existents; i en la construcció de nous assentaments dedicats exclusivament a les funcions d'allotjament i serveis turístics. La transformació dels teixits existents es va centrar principalment en la façana marítima, amb la modificació total del seu *skyline*, ja que es va passar de cases de planta baixa i tres pisos alçades de fins 7 pisos.

Pel que fa als nous assentaments turístics, Els Pins va ser un dels primers, però n'hi seguien d'altres que responen més al model que avui coneixem com a urbanitzacions. Les urbanitzacions són promocions immobiliàries que tenen a la base unitats de propietat rústica –el que implica la transformació de les masies- i la proposta d'ordenació de l'edificació es fa a partir del model de parcel·lació per vivendes unifamiliars (Esteban, 1976). Inicialment, aquestes es situaren en els llocs més privilegiats de la costa, directament sobre els penya-segats i cales (Sa Forcanera, Sant Francesc, Santa Cristina), però a mesura que la costa anava quedant ocupada les noves urbanitzacions sorgien a la segona línia i fins i tot cap a l'interior, apareixent un gradient descendent en qualitat formal i estatus econòmic dels habitants, de la costa cap a l'interior.

Paral·lelament, i arran del creixement demogràfic derivat de l'expansió de la indústria i del turisme, varen començar a aparèixer a la perifèria del nucli urbà barris dormitori per acollir el ràpid increment de població. Aquest és el cas dels barris de cases barates de Nostra Senyora del Vilar i Mas Cremat, i del polígon d'habitatge de Ca l'Aguidó. Inicialment aquests barris patiren un dèficit notable de serveis, equipaments, comerç o transport públic, que en part s'ha anat corregint amb els anys.

Finalment, en els últims anys la transformació del territori ha vingut motivada per la potenciació de les infraestructures viàries i de transport (Eix Transversal, prolongació de l'autopista C-32 fins al terme de Palafrugells, tercer carril de l'autopista AP-7 fins a Maçanet de la Selva, reorganització i millora de la xarxa de trens de rodalies de Barcelona), que han millorat la seva accessibilitat general i han posat les bases per l'arribada de noves inversions econòmiques i han integrat el municipi amb les corones metropolitanes exteriors, atraient nous residents a la recerca d'habitatge a preu assequible.

A això s'hi ha d'afegir que, en resposta, el municipi ha mobilitzat una superfície de sòl urbanitzable superior a la del sòl urbà consolidat, fent que la superfície artificialitzada a Blanes entre 1980 i 2003 s'hagi incrementat en un 103,4% (Martí, 2005). Aquests nous creixements s'han basat en usos residencials i terciaris, i en detriment de les activitats agrícoles, industrials i fins i tot del turisme tradicional. Exemples d'aquests creixements en són tant el barri d'habitatges adossats i en filera de Mont-Ferrant, com el de blocs oberts i en alçada de Mas Borrell. En qualsevol cas, l'urbanisme dels anys 80 va ser ben diferent del dels 60 i 70, ja que en aquest cas sí que s'havien de preveure les dotacions necessàries d'equipaments i zones verdes.

Quant a la implantació de les activitats econòmiques, una de les actuacions més rellevants dels temps recents ha estat la consolidació del polígon industrial carretera de l'estació com a zona de nova centralitat amb la ubicació de grans superfícies comercials, cadenes de menjar ràpid, etc.

c) L'estructura urbana actual

El Blanes que hom es troba avui en dia és el fruit de l'evolució històrica que s'ha vist en l'apartat anterior, el que l'arquitecte M. Torres Capell anomena "urbanisme narratiu", en referència a la plasmació física en un moment donat d'una successió de fets i circumstàncies que es van superposant les unes sobre les altres.

D'aquesta manera, ens trobem amb un nucli històric compacte, que suporta una estructura viària més o menys radial (veieu l'apartat de Mobilitat i transport), i al voltant del qual s'hi ha anat superposant peces que no responen a una trama predefinida

(eixample) o a un model edificatori concret, sinó que responen a les necessitats i circumstàncies específiques de l'època en que es van construir.

Així, en una primera aproximació, podem distingir dos conjunts ben diferenciats. D'una banda la ciutat tradicional, formada pels diferents barris, més o menys compactes i diversos en quant a usos i dotacions; i de l'altra les urbanitzacions residencials de baixa densitat i desvinculades del nucli principal (Cala de Sant Francesc, Santa Cristina, Mas Guelo, Residencial Blanes i Blanes Vistamar).

En canvi, funcionalment podem diferenciar unes altres zones que en molts casos es superposen en els seus límits:

- Una zona industrial i de gran comerç que abasta bona part de la franja més propera a la Tordera i que inclou el polígon industrial Nord, el de la carretera de l'estació i l'àrea de l'antiga SAFA.
- Una àrea turística i terciària, que s'estén en una estreta franja paral·lela a la costa i a tocar d'aquesta, des dels càmtings de la desembocadura de la Tordera fins al Port.
- Un centre històric comercial i de serveis, amb una certa especialització, que encara suporta bona part del comerç tradicional així com els edificis administratius i equipaments culturals.
- Una corona residencial al voltant del centre històric que és on s'hi concentra el gruix de la població del municipi i que disposa en general d'una bona dotació de comerç i activitats econòmiques.
- I de nou les urbanitzacions, que són un monocultiu residencial de baixa densitat amb pràctica inexistència de serveis o activitat econòmica.

Finalment, podem analitzar la ciutat existent des del punt de vista dels diferents teixits o trames que la componen i de la seva diversitat morfològica segons la zonificació que trobem en el Pla general vigent:

- **Nucli antic:** Comprèn els sectors del Sòl Urbà que corresponen al procés d'urbanització tradicional de Blanes, desenvolupat al llarg de la seva història fins aproximadament al primer terç del present segle.

Les seves característiques més destacades són l'estretor dels seus carrers així com el seu traçat i el tipus d'edificació basat en la vivenda de "cos", amb amplada de façana entorn a 5 metres.

- **Eixample:** Comprèn les àrees del Sòl Urbà resultants d'un procés urbanitzador recent i en alguns casos dispers i de clar origen suburbial però integrats ja en l'àrea urbana.

El tipus d'ordenació es fa alineada respecte del vial normalment formant illes tancades, si bé en alguns casos es formen illes obertes per concentració de l'edificabilitat o per existència de sistemes generals.

- **Plurifamiliar obert:** Comprèn els sectors del sòl urbà destinats predominantment a vivenda plurifamiliar en els quals existeix una major proporció d'espais lliures enjardinats privatis dels habitatges.

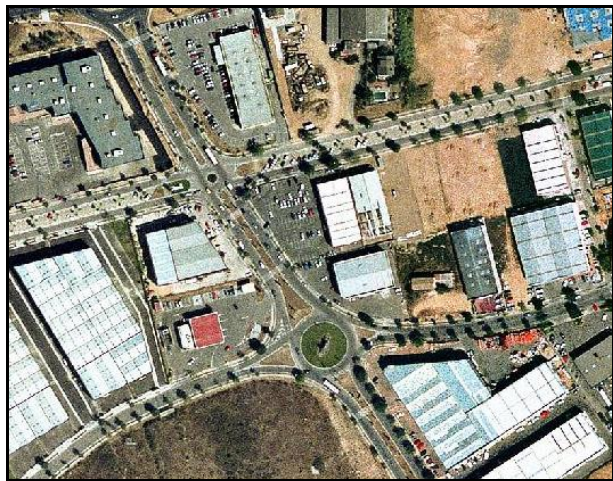
- **Unifamiliar aïllada:** És la morfologia típica de les urbanitzacions de baixa densitat, on el sòl urbà es destina a ús d'habitatge unifamiliar amb ampli espai privat enjardinat. L'habitatge s'ordena respecte de la parcel·la i no respecte del vial.

- **Unifamiliar en filera:** El tipus d'ordenació segons alineació de vial es concreta en aquesta zona en l'edificació contínua entre mitgeres formant blocs d'edificis unifamiliars amb la línia d'edificació endarrerida respecte a la línia del carrer per una franja d'enjardinament privat.

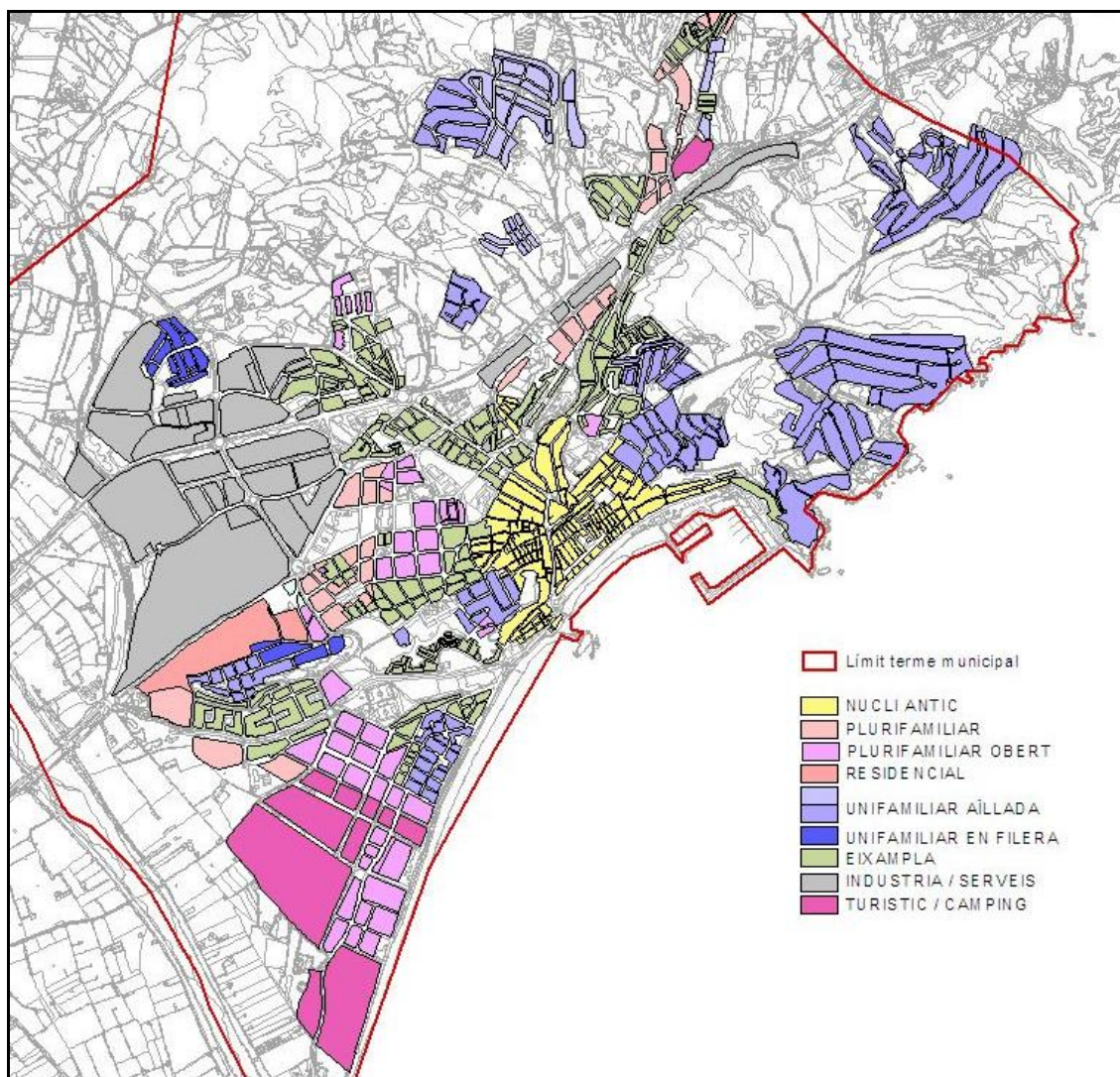

- **Industrial / Serveis:** Aquests teixits es caracteritzen, a banda de pels usos predominants, per la mida de les parcel·les (generalment força grans) i l'amplada de carrers.

Així doncs, la distribució d'aquestes àrees formals seria aproximadament la que es mostra en la figura següent:

Figura 7. Morfologies urbanes

Font: Pla General d'Ordenació urbana de Blanes.

3.1.4. Anàlisi del planejament urbanístic municipal

L'inici dels treballs de l'Agenda 21 Local de Blanes han coincidit en el temps amb els de revisió del Pla General d'Ordenació Urbanística (PGOU) i de redacció del nou Pla d'ordenació Urbanística Municipal (POUM), i en acabar tot el procés el municipi comptarà amb un nou POUM, que es regirà per una nova llei urbanística (Text refós de la Llei d'Urbanisme de Catalunya, TRLLU), que suposa canvis molt importants respecte a la legislació anterior. Entre aquestes novetats destaca que el TRLLU introdueix el concepte de desenvolupament urbanístic sostenible i exigeix que l'exercici de les competències urbanístiques es faci d'acord amb aquests criteris. A més, el nou POUM anirà acompanyat de tota una sèrie de documents entre els quals hi destaca una avaluació ambiental que garanteixi que es basa en una utilització racional del territori i el medi ambient, tot conjuminant les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

Així doncs, donada la imminent revisió del PGOU actual, en el present apartat ens centrarem en descriure la realitat derivada de l'aplicació del mateix i a remarcar els aspectes que hauria de resoldre o tenir en compte el nou POUM.

a) Règim del sòl

La classificació del sòl ve determinada per les classes definides en la legislació urbanística vigent a Catalunya en el moment de l'aprovació definitiva del Pla General de Blanes (1981) que, com ja s'ha dit, era la Llei del sòl estatal del 1976:

- Sòl Urbà (SU)
- Sòl urbanitzable, Programat i No Programat (SUP i SUNP)
- Sòl no urbanitzable (SNU)

A cada classe de sòl li corresponen un conjunt de drets i obligacions específics establerts per la legislació, els quals configuren el contingut bàsic de l'estatut de la propietat (Carceller i Pérez, 1994). Per SU s'entén aquell que té els serveis i elements d'urbanització bàsics d'una zona urbana (vials, subministrament d'aigua, electricitat, clavegueram, etc.). El SUP es caracteritza per què la seva urbanització ve determinada pel programa d'actuació del PGOU, a diferència del SUNP, per al qual l'execució no és prevista a curt o mitjà termini, de forma que esdevé un sòl de reserva en el marc del model territorial del PGOU. Finalment els SNU són espais reservats per a una especial protecció (agrícola, forestal, ecològic, cultural, etc.), per acollir sistemes generals que no tenen cabuda dintre del SU, o per no ser necessari per al sistema urbà (Carceller i Pérez, 1994).

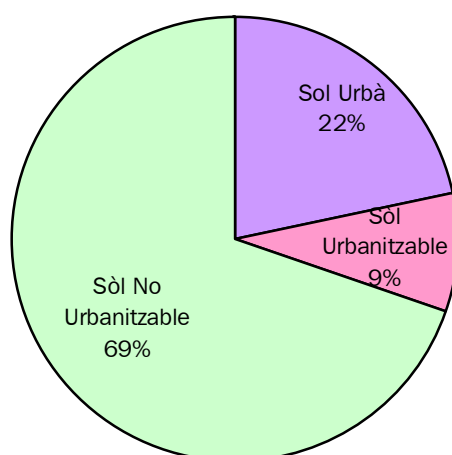
Val a dir que, des de l'entrada en vigor de la nova Llei d'Urbanisme de Catalunya (2/2002, de 14 de març) i del TRLLU, les classes de sòl a Catalunya i els drets i deures que se'n desprenen han canviat significativament. El canvi més important segurament sigui la desaparició de les classes de Sòl Urbanitzable Programat i No Programat, i la seva substitució per les de Sòl Urbanitzable Delimitat i No Delimitat; així mateix, el Sòl Urbà podrà dividir-se entre Consolidat i No Consolidat.

Taula 3. Aproximació a les classes de sòl a Blanes

	Supegície total	% respecte del total
Sòl Urbà	383,1 Ha	21,7%
Sòl Urbanitzable	151,02 Ha	8,5%
Programat	108,7 Ha	6,1%
No Programat	42,3 Ha	2,4%
Sòl No Urbanitzable	1.233,9 Ha	69,8%
Total	1.768 Ha	100%

Font: A partir de la cartografia del Refòs del PGOU de Blanes

Figura 8. Distribució de les classes de sòl a Blanes

Font: Refòs del Pla General d'Ordenació Urbana de Blanes.

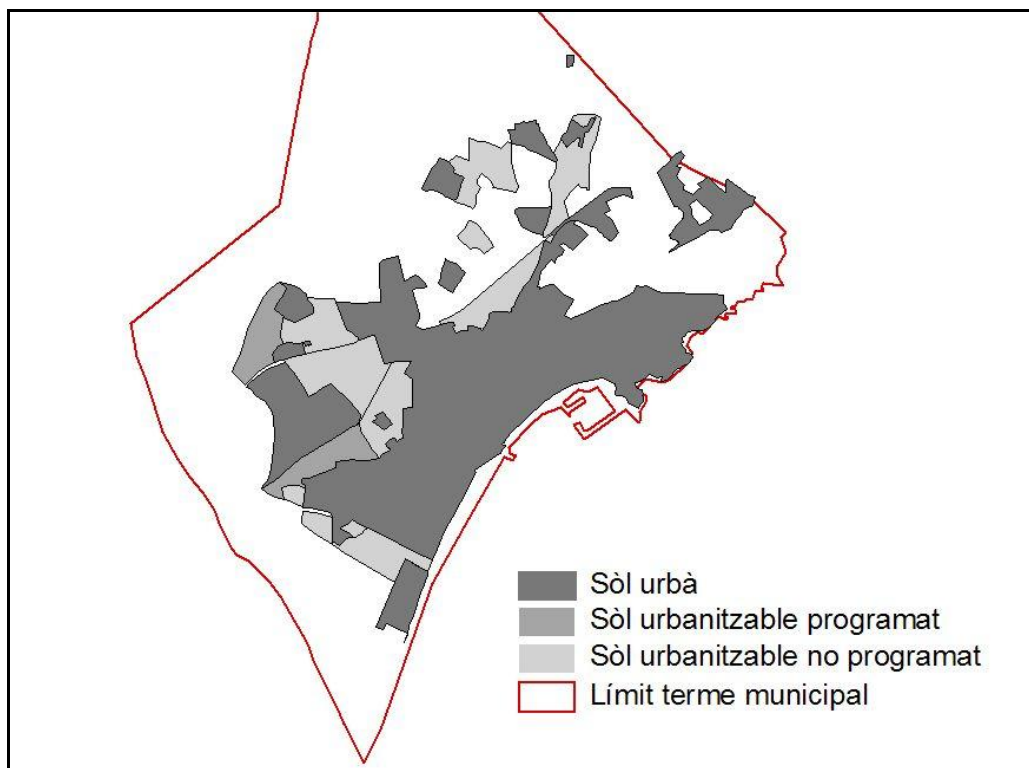
Així doncs, veiem que la major part del TM de Blanes està classificat com a no urbanitzable (70%), mentre que el 30% restant correspon a sòl urbà o urbanitzable en les seves diferents modalitats (Programat/Delimitat, No programat/No delimitat).

Pel que fa al sòl no urbanitzable, tot i que la seva finalitat és la de protegir principalment usos agrícoles i forestals, funcions ecològiques... i acollir sistemes considerats incompatibles amb la urbanitat, sovint també ens trobem amb usos que històricament s'hi han anat localitzant de forma irregular. En aquest sentit, es pot dir que en general el SNU es troba força ben conservat de forma que no acull massa activitats que desvirtuïn la seva funció urbanística, sobretot a la part nord del municipi, on pràcticament les úniques implantacions en SNU són les masies que encara resten, lligades al passat agrícola del municipi. A mesura que anem baixant i ens apropem al nucli urbà, comencen a aparèixer altres activitats diverses que van des d'infraestructures de transport o la dessaladora (sistemes), magatzems i instal·lacions industrials, pistes esportives, kartings,... però potser l'ocupació més evident, tot i tenir la consideració de temporal, és la dels càmpings que es troben a la zona de la desembocadura de la Tordera i que actualment ocupen unes 45 Ha aproximadament que inclouen piscines, edificacions diverses, pistes esportives, etc.

Pel que fa al sòl urbanitzable, aquest equival al 39,42% de la superfície actualment classificada com a sòl urbà. La major part d'aquest sòl urbanitzable és sòl urbanitzable programat (72%), mentre que el 28% restant és sòl de reserva.

El sòl urbà existent es troba força consolidat, i el grau de desenvolupament del Pla és elevat, ja que actualment ja estan en fase de desenvolupament els últims sectors previstos en el Pla General vigent.

Figura 9. Classificació del sòl a Blanes

Font: Refós del PGOU de Blanes 2005

A continuació es calculen dos indicadors territorials que ens mostren el grau de saturació del territori municipal. En el cas de l'indicador IS-1, com més proper a 1 més alt és el grau d'ocupació del territori; mentre que en el cas de l'IS-2, com més proper a 0 significa que majors son les previsions de creixement en relació al sòl urbà existent.

Índex de Saturació del sòl a Blanes. 2005

$$IS\ 1 = (\text{Sòl Urbà} + \text{Sòl Urbanitzable}) / \text{Sòl total del terme} = 0,302$$

$$IS\ 2 = \text{Sòl Urbà} / (\text{Sòl Urbà} + \text{Sòl Urbanitzable}) = 0,732$$

Font: Elaboració pròpia seguint Arribas, 1991

Taula 4. Comparació dels indicadors territorials de Blanes amb altres territoris

Àmbit	Població (2005)	IS 1	IS 2	Densitat bruta (hab./km ²)	Densitat neta (hab./km ² SU)
Blanes	36.711	0,302	0,717	2.076	9.582
AMB	4.770.180	0,245	0,679	1.471	8.850
Selva	144.420	0,080	0,480	145	3.788
Maresme	398.502	0,233	0,665	998	6.475

Font: Departament de Política Territorial i Obres Públiques i IDESCAT

b) La qualificació del sòl

La qualificació té com a objecte assignar a cada part del territori usos i, si és el cas, intensitats i/o condicions d'edificació, tot desenvolupant i precisant els drets i deures genèrics establerts mitjançant la classificació del sòl (Carceller i Pérez, 1994).

La qualificació del sòl dins del PGOU de Blanes es basa en l'establiment de sistemes i de zones. Els sistemes són els terrenys dedicats als diferents tipus d'usos públics, i les zones terrenys dedicats a usos i ocupacions privades. Els sistemes són iguals i aplicables en totes les classes de sòl, si bé en el sòl urbanitzable s'han de desenvolupar, en part, per la normativa de detall. Les zones varien entre el sòl urbà, urbanitzable i el no urbanitzable.

Simplificant, els models de zonificació poden basar-se en:

- la separació dels usos en àrees funcionals segons el model racionalista (esport, indústria, comerç, estudi, residència), o
- la diversificació d'usos i grups socials.

L'ecologia urbana ha realitzat interessants anàlisis de la diversitat de la ciutat i els fluxos que genera (vegeu per exemple Rueda, 1995). Aquest no és el lloc per analitzar en detall aquests processos, però en síntesi la ciutat diversa i compacta té més complexitat d'activitats i persones i per això, ocupa menys sòl, redueix les necessitats de temps i d'energia dedicats als desplaçaments (Barceló, *sense data*), i genera menys inestabilitat i inseguretat social. Per dir-ho de forma més planera, la ciutat mediterrània tradicional, que s'ha vingut desenvolupant a les nostres viles i ciutats fins a ben entrat el segle XX, respon força bé al model de ciutat compacta i diversa.

En el cas de Blanes, es pot dir que el seu nucli urbà respon en bona mesura a aquest model compacte i divers, exceptuant les urbanitzacions que sorgiren a partir de mitjans del segle passat (Residencial Blanes, Residencial Santa cristina, Cala Sant Francesc, etc.), que han continuat fins a l'actualitat i que responen a un monocultiu de segones residències de molt baixa densitat.

Pel que fa a la diversitat d'usos, en una primera aproximació a aquest indicador es pot dir que els diferents usos i grups socials es reparteixen de forma força homogènia en el nucli urbà. A això s'hi afegeix el fet que les dimensions moderades de la ciutat central fan que la majoria dels desplaçaments siguin perfectament assumibles per a desplaçaments a peu i per tant les distàncies a recórrer per accedir als diferents serveis i zones d'ús siguin en general curtes.

Els usos industrials es concentren en a l'oest del nucli, distribuïts en diferents polígons industrials.

c) Desenvolupament del PGOU de Blanes

Actualment el PGOU de Blanes es troba desenvolupat en una proporció molt important, de forma que ja s'han executat o estan en curs la major part d'actuacions o plans derivats.

De fet, degut al gran creixement experimentat en els últims anys –a un ritme aproximat de mil nous habitants a l'any- pràcticament totes les àrees de creixement programat (SUP) que marcava el Pla General de 1980 s'han esgotat. Tan sols resten per a desenvolupar el sector de Valldolig, que preveu l'edificació d'uns 500 habitatges, i el pla parcial Costa Brava on s'hi construiran unes 300 més. D'altra banda, resten algunes intervencions de menor abast com la de Mas Terrats o la Safa (noves naus industrials i sòl residencial)¹.

Així doncs tant sols queden per desenvolupar el Racó Blau (residencial) i el Mas Roig (industrial).

Tanmateix, tot i l'elevat grau de desenvolupament del Pla i la pràctica finalització del sòl urbanitzable previst, cal recordar que en el municipi de Blanes existeixen a l'entorn d'un 40% d'habitatges buits o que es tracta de segones residències.

Per altra banda, s'ha de fer esment al projecte de la nova ciutat esportiva que s'està desenvolupant al costat de la carretera de Tordera a Mas Cuní. Es tracta d'un emplaçament d'uns 68.000 metres quadrats on s'hi ubicarà un pavelló poliesportiu i multiusos, dos camps de futbol, una piscina i un club esportiu, entre d'altres instal·lacions.

Les obres es varen iniciar al 2005 amb els primers moviments de terres, que varen obligar a l'endegament d'una riera, i es preveu que les obres del pavelló finalitzin a la segona meitat de 2007. Aquesta actuació representa una inversió de 30 milions d'euros que gestiona el Consorci Portal Costa Brava – Illa de Blanes, integrat per la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Blanes, la Diputació de Girona i el Consell Comarcal de la Selva.

d) Pla Especial i ampliació del Port de Blanes

El Port de Blanes ha vingut patint des de fa anys problemes d'espai en les seves instal·lacions a causa del gran creixement de l'activitat nàutica i del manteniment d'un important sector pesquer a la població.

Tot plegat va fer que es plantegés a la Generalitat de Catalunya, que és qui té les competències en la zona portuària de Blanes, la necessitat d'ampliar el Port per tal de donar solució a aquesta situació, però el projecte va plantejar des de l'inici una certa oposició en alguns sectors de la ciutadania, sobretot per l'efecte que el projecte pogués tenir sobre la dinàmica de corrents i, en conseqüència sobre les aportacions de sorra a la platja, i de l'altra per la seva afectació sobre la punta de Santa Anna.

¹ Basat en part en les informacions aparegudes al suplement "Propiedades" del diari El País, el dia 20 de gener de 2006.

Aquesta polèmica va fer que s'encarreguessin diferents estudis d'avaluació de l'impacte que determinessin l'afectació mediambiental de les diferents alternatives.

Finalment, el gener de 2006 es va aprovar en comissió l'opció anomenada *2B modificada*, que es considera que resol els problemes de seguretat interior del port, garanteix la viabilitat dels sectors pesquer i turístic, permet regular els usos actuals i generar espais de passeig públic, manté l'equilibri actual de la sorra de la platja de la badia de Blanes i s'allunya de la punta de Santa Anna.

A partir d'aquest moment, s'ha de redactar el Pla Especial que ha de definir els usos tenint en compte els que són pròpiament portuaris i els que poden ser objecte de gestió municipal.

3.1.5. Patrimoni cultural i arquitectònic

Tot i l'extensió relativament reduïda del seu terme municipal i del seu nucli històric, són nombrosos els elements històrics, arquitectònics i paisatgístics d'interès presents en el territori de Blanes.

Així, en el municipi s'hi troben elements procedents de les cultures iberes i romana, per bé que àrabs i francs també hi deixaren la seva empremta. Però és a partir de l'edat mitja quan es comença a conformar la ciutat actual i la majoria dels elements d'interès que han arribat fins als nostres dies.

Però a més dels elements historicoartístics, Blanes també disposa d'un remarcable patrimoni paisatgístic que no passa per alt ni als seus habitants i ni als visitants, fins al punt d'haver-se convertit en un dels seus principals atractius i base de l'economia turística del municipi.

Segons es recull en el text refós de la normativa urbanística de Blanes, l'Ajuntament estava obligat a elaborar un catàleg d'edificacions i elements d'interès historicoartístic i paisatgístic del municipi. A tal efecte, les normes inclouen una relació provisional de punts d'interès en els quals, en principi, no es podrien realitzar obres que no fossin de restauració o conservació dels edificis, sense que en cap cas poguessin variar-se els elements estructurals ni modificar-se el volum, i es prohibien obres d'enderroc.

Aquests elements d'interès són els que es relacionen a continuació:

- a- Els paratges declarats d'interès de caràcter Nacional en data 15 de setembre de 1972 pel Ministeri de Cultura des del Port de Blanes fins al terme Municipal de Lloret de Mar:

- § Cala Sant Francesc.
- § S'Augué.
- § Barri *dels Pescadors*.
- § Promontori "Els Padrets"
- § Sobre Sa Palomera
- § Promontoris de Santa Bàrbara i Sant Joan
- § Jardí Botànic "Mar i Murtra"
- § Cales de Sa Forcanera, Santa Anna i Santa Cristina.

- b- Els següents edificis, elements i zones de protecció:

§ Pg. de Dintre núm. 26 - Pg. de Mar núm. 23	§ C. Jaume Ferrer, núm. 2
§ Passeig de Mar, núm. 11	§ Pòrtic C. Gibert
§ Passeig de Dintre núm. 8 i 10	§ C. Nou núm. 12 (Elements)
§ Ermita de la Salut	§ Ermita de l'Esperança
§ Ermita de l'Antiga	§ Passeig de Mar, 73 C. Roig i Raventós, 2
§ C. Ample, núm. 7, 9 i 11	§ Masia Camí Vell de Sant Joan (Total i entorn)
§ C. Ample, núm. 10	§ C. Fra Roig i Jalpí núm. 3 (Façana)
§ Passeig de Dintre núm. 18	§ Ajuntament
§ Font de la Mina (Passeig de Dintre)	

§ Plaça Vella núm. 5	§ Passeig de Mar, 68
§ Porta de la Muralla	§ Ermita de St. Francesc
§ Font Gòtica (C. Ample)	§ Ermita de Sta. Bàrbara
§ Sa Palomera (Conjunt)	§ Ermita i Torre de St. Joan
§ Ruïnes Romanes (Conjunt)	§ Passeig de Mar, núm. 67
§ Convent (Conjunt Paisatgístic)	§ Cúpula de l'Església del cementiri
§ Apartaments "El Delfí" (Conjunt Paisatgístic)	§ Ca l'Amado Carreras
§ Ermita d'el Vilar	§ Jardí Botànic (Tanca, temple i edificació entrada)
§ C. Esperança, 43	

Per altra banda, en l'inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya del Dept. de Cultura de la Generalitat hi estan inclosos els següents edificis de Blanes:

Taula 5. Edificis inclosos en l'inventari de patrimoni arquitectònic de Catalunya

Element	Protecció	Disposició	Època
Castell de Blanes	BCIN	Llei 25/06/1985	s. XII-XIV (1101 – 1400)
Palau dels Vescomptes de Cabrera	BCIN	Llei 25/06/1985	s. XIV-XV (1301 – 1500)
Jardí botànic Mar i Murtra	BCIN	Acord Gov. Generalitat 11/07/1995	Mitjans s. XX (1953)
Torre de Santa Bàrbara	BCIN	Llei 25/06/1985	s. XVI (1501 – 1600)

Font: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Igualment trobem en les bases de dades del mateix departament jaciments arqueològics de diferents èpoques localitzats al terme municipal de Blanes:

Taula 6. Jaciments inclosos en l'inventari de patrimoni arqueològic de Catalunya

Jaciment	Protecció	Tipus	Cronologia
Cala Sant Francesc	-	Varis / Desconegut	Romà (-218 / 14)
Església parroquial de Santa Maria	BCIN	Varis/ Desconegut Edifici religiós església Lloc d'enterrament, inhumació col·lectiu, altres	Des de Romà a Modern (-218 / 1789)
Molí de la Roca	-	Varis / Desconegut	Romà (-218 / 476)
Els Padrets *	-	Lloc d'habitació amb estructures conservades de ciutat	Des de Romà República a Romà Alt Imperi (-218 / 100)
Turó de Sant Joan**	BCIN	Varis / Desconegut Assentament militar, Castell	Ferro-Ibèric (-650 / -50) Des de Medieval-Comtes de Barcelona a Modern (988 / 1789)

* Altres noms: Puig d'en Lladró / el Padret / el Fortí

** Altres noms: Castell de Sant Joan

Font: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Finalment, recentment l'Ajuntament ha aprovat inicialment un Pla especial de protecció del patrimoni ambiental, paisatgístic, arquitectònic, historicoartístic i el seu corresponent Catàleg en referència al que s'esmentava al començament d'aquest apartat respecte al text refós de la normativa urbanística.

Aquest Pla especial, de caire normatiu, pretén oferir una visió integral de la ciutat i el seu territori, tot incorporant les preexistències singulars de valor arquitectònic i urbanístic, però també paisatgístic i ecològic. Així mateix, el Pla especial entén i assumeix el patrimoni natural i cultural municipal com una de les bases per al seu desenvolupament dins un marc de sostenibilitat.

El Pla aborda la protecció dels diferents elements d'interès des d'una visió a diferents nivells que es materialitza en les següents categories:

- 1- Àmbits paisatgístics singulars
- 2- Àrees de protecció paisatgística i de verd privat protegit
- 3- Lleres públiques
- 4- Conjunts urbans
- 5- Elements del patrimoni ambiental, paisatgístic, historicoartístic
- 6- Espais públics significatius

Els elements catalogats de caire "paisatgístic" es tractaran de forma suficient en els capítols successius, de forma que ara ens centrarem en aquells de valor cultural i arquitectònic.

Així doncs, el Pla especial protegeix específicament els següents "elements i conjunts de patrimoni arquitectònic-urbanístic, historicoartístic i botànic":

*S'assenyalen amb una **B** aquells elements del Pla especial que ja estaven protegits en la relació provisional d'elements d'interès de les normes del PGOU. En alguns casos el Pla especial en canvia la denominació o varia la delimitació de la protecció.*

A- Conjunts urbans de patrimoni arquitectònic-urbanístic:

- Plaça del barri de la Nostra Sra. del Vilar
- S'Auguer **B**
- X. Brunet – Pg. de Dintre – Pl. d'Espanya **B**
- Roig i Jalpí – C. de l'Esperança **B**
- C. Ample – Pl. de la Verge Maria **B**
- Nou – Pl. de l'Església **B**

B- Espais públics significatius:

- Sa Palomera i entorns **B**
- Pg. de Dintre i Pl. d'Espanya
- P. Roig i Jalpí – C. de l'Esperança
- Pl. de l'Església
- Camí Vell de Sant Joan

C- Elements de patrimoni arquitectònic, historicoartístic i botànic:

- Torre de Sant Joan **B**

- Torre dels Nell **B**
- Mirador de la Cala de Sa Forcanera **B**
- Jardí botànic Mar i Murtra **B**
- Jardí botànic de Pinya de Rosa
- Mas de S'Agüia
- Els Padrets **B**
- Mas Ferrer del Puig
- Convent de Santa Anna **B**
- Ca l'Amado Carreras **B**
- Ermites (l'Antiga, la Salut, Sant Francesc, Sant Joan, Santa Bàrbara, el Vilar, i l'Esperança. **B**
- Cementiri **B**
- Torre Perpinyà i entorns
- Llotges del Port
- Escola de la Salut
- Capella i hospital de Sant Jaume

3.1.6. Espais verds urbans, espais lliures i espais periurbans

S'ha comprovat que l'existència d'espais enjardinats o amb vegetació dins la ciutat, que en major o menor grau introdueixin elements "naturals" en entorns urbans, millora la qualitat de vida i percepció dels ciutadans envers el medi urbà, alhora que aconsegueix una funció ambiental (creació d'ombres, apantallament acústic, retenció de la contaminació atmosfèrica, etc.) i social destacable.

Així s'entén per "verd urbà" aquells espais de la ciutat on es produeix aquesta penetració d'elements naturals, ja sigui en forma de parcs o jardins, amb la presència d'arbrat, masses d'aigua o elements de jardineria en els carrers.

Per a la mesura del verd urbà és comunament acceptat el càlcul de la superfície enjardinada per cada habitant i pot ser acceptat en quant a mesura objectiva. Però s'ha de tenir en compte que la creació de parcs urbans no és l'única manera d'introduir el verd dins la ciutat; també s'ha de contemplar la potencialitat dels carrers arbrats i la generalització de les fonts i elements de jardineria entre el mobiliari urbà. El "verd" no ha d'estar reclòs dins els parcs i jardins, sinó que s'ha d'intentar generalitzar la seva presència, en la mesura del possible, en tot l'àmbit de l'espai públic.

Altres aspectes a considerar, han de ser com es distribueixen els metres quadrats totals de verd per habitant, la connectivitat interna entre els espais verds urbans i d'aquests amb les àrees naturals exteriors.

a) Zones verdes

L'Ajuntament actualment no disposa d'una cartografia actualitzada ni d'un inventari de les zones verdes existents al municipi, per tant les dades a que es fa referència en aquest apartat corresponen a aproximacions a partir d'adaptacions de la cartografia existent i al treball de camp realitzat per a l'elaboració d'aquest document.

La superfície total de zones verdes a Blanes és de 317.541 m² (31,7 Ha). Aquesta xifra inclou tant els parcs i jardins com altra tipus d'enjardinament en la via pública com puguin ser parterres, mitjanes enjardinades, rotondes, etc. Si només considerem els parcs i jardins, aleshores la superfície és de 236.865 m² (23,7 Ha).

A partir d'aquestes xifres s'obtenen les següents ràtios:

Taula 7. Ràtios de zones verdes a Blanes

	m ²	m ² /hab.	m ² /m ² SU
Total zones verdes	317.541	8,65	0,083
Parcs i jardins	236.865	6,45	0,062

Habitants (2005): 36.711 hab.

Superfície SU: 38.31 Ha

Font: Elaboració pròpia

Independentment dels estàndards urbanístics fixats per la Llei, es considera² que una bona ràtio de zones verdes per habitant es situa al voltant dels 10 m²/hab., per tant, si

² Organització Mundial de la Salut

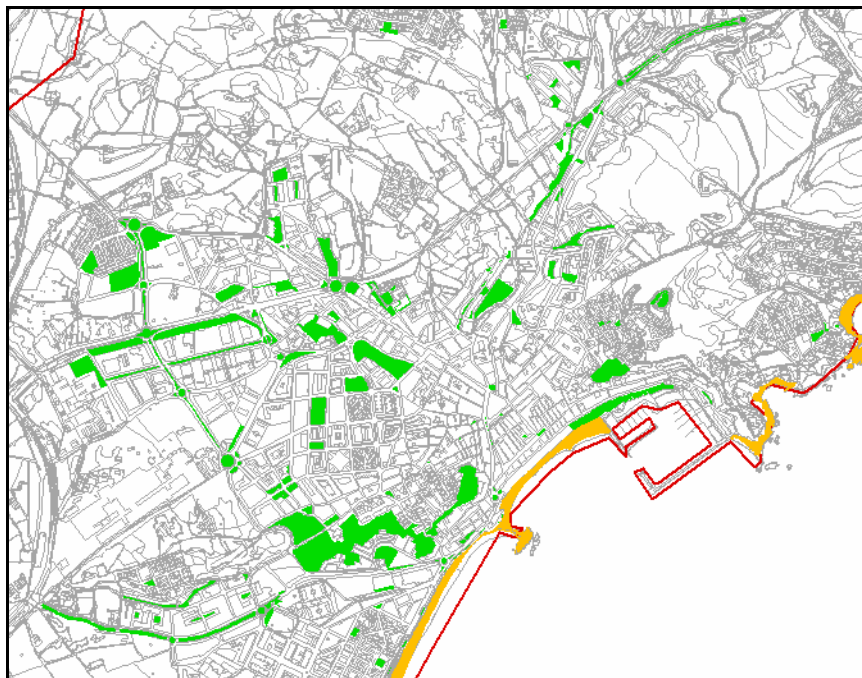
considerem tant els jardins i parcs com la resta d'elements "verds" – les platges, espais oberts periurbans, passeig de S'Abanell- Blanes es situaria propera a aquesta xifra. Tot i així, allò ideal és que aquesta ràtio s'assoleixi mitjançant els parcs i jardins, als quals la ciutadania hi pot accedir i gaudir-ne de tots els beneficis ambientals i de salut que se'n deriven. En aquest sentit, donada la seva important funció d'espais de relació, es podria prendre perfectament en consideració com a espais verds urbans el passeig de S'Abanell (1,8 km) i el Passeig de Mar (350 m), que entre els dos sumen una superfície total de 34.000 m² i una longitud de més de 2 km. Això faria pujar la ràtio de zones verdes amb funció social per habitant fins a 7,38 m²/hab.

Tanmateix, s'ha de dir que en ser Blanes una ciutat oberta al mar i amb uns 3 km de platges urbanes, aquest dèficit es veu esmortit de manera sensible, ja que la proximitat al mar i la presència de les platges tenen uns impactes positius sobre la ciutat i els seus ciutadans similars al de les zones verdes.

Per altra banda, Blanes encara és una ciutat de dimensions moderades i amb un entorn natural relativament conservat i pròxim, pel que cal valorar també l'impacte positiu de la perifèria agrícola i forestal que arriba fins al mateix límit urbà en alguns punts de la ciutat.

Aquestes dimensions reduïdes de la ciutat impliquen, també, que les distàncies a recórrer són curtes, inclosos els desplaçament fins a algun dels espais verds de la ciutat. Així, si es genera un radi de 250 metres –que és la distància aproximada que recorre en 4 minuts una persona a peu³- al voltant dels parcs i jardins de la ciutat, aleshores obtenim que la totalitat dels habitants del nucli urbà disposen d'un espai verd a menys de 5 minuts caminant de casa seva. Resultats similars obtenim si considerem aquells parcs de més d'una hectàrea i establint un radi d'influència de 500 metres (temps de desplaçament aproximat de 8 minuts).

Figura 10. Zones verdes a Blanes

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Blanes

³ En general, s'estima que una persona es desplaça per la ciutat a una velocitat d'1,2 m/s, o el que és el mateix, a 4,3 km/h.

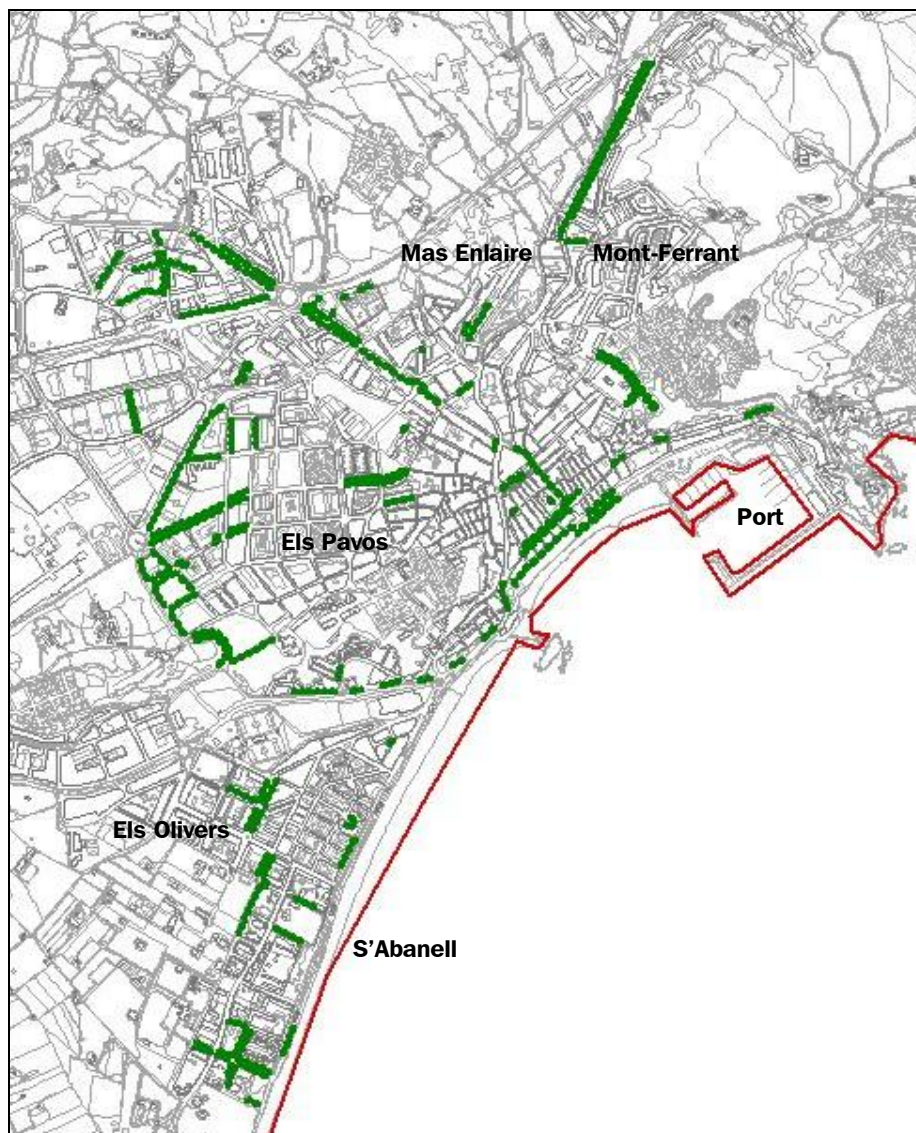
b) Arbrat viari

A banda de l'efecte estètic de la presència d'arbrat en les places i carrers de les ciutats, aquests també tenen altres efectes positius com poden ser la creació de zones d'ombra a l'estiu, l'absorció de contaminants atmosfèrics, la regulació del microclima local, la reducció de la contaminació acústica pel seu efecte d'apantallament o la de servir de refugi o cau a diverses espècies de fauna.

Com a criteri estàndard s'estableix que un carrer és potencialment "arbrable" si té com a mínim uns 9 metres d'amplada entre façanes. Amb aquest espai, es considera que es poden mantenir unes voreres d'entre 2,5 i 3 metres d'amplada i mantenir lliure un espai suficient per a la circulació dels vehicles per la calçada. Tot i així, amb aquesta distribució òptima no resta espai per a l'estacionament en superfície de vehicles. En qualsevol cas es poden fer tantes variacions del model com es desitgi sempre i quan es garanteixi una amplada lliure d'obstacles suficient en la vorera.

En el cas de Blanes, a partir de la cartografia subministrada per l'Ajuntament, els trams de carrer arbrats sumen uns 10 km de longitud, però la seva distribució és força desigual tal i com es mostra en la figura següent:

Figura 11. Carrers arbrats a Blanes

Font: Ajuntament de Blanes. 2005

Així, observem que els carrers arbrats es concentren en uns eixos molt determinats com són el C. Ample, el Passeig de Dintre, el Pg. Cortils i Vieta i Pg. Pau Casals, el Pg. de Catalunya, la zona de Mas Torrents (Av. d'Europa), la ctra. de Malgrat (Mas Borrell), a Mas Florit, C. Ansel Clavé – Ctra. de Tordera, C. Penedés – Jaume Arcelós, Joan Carles I, C. Mas Terrats, i alguns carrers de S'Abanell.

En qualsevol cas, si ens atenem al criteri genèric d'amplada mínima de 9 metres per tal que un carrer pugui disposar d'arbrat, serien molts més els carrers que podrien acollir-ne. Tot i així, s'ha de recordar que la capacitat dels carrers per a suportar tots els usos a que es sotmet (voreres per als vianants, trànsit de vehicles, estacionament en calçada de vehicles, parades d'autobús, papereres, etc.) és limitada i generalment, excepte en vies de gran amplada, s'ha de prioritzar unes sobre les altres.

c) Gestió municipal del verd urbà

Des de fa temps l'Ajuntament de Blanes ha anat introduint en la gestió dels espais verds municipals altres valors afegits com són la integració social de persones amb discapacitats o la contemplació de criteris de jardineria sostenible. Així doncs, els aspectes tinguts en compte en la gestió del verd urbà municipals són els següents:

- § Racionalització del consum d'aigua.
- § Aprofitament de recursos hídrics naturals.
- § Potenciació de la biodiversitat.
- § Integració paisatgística d'espais urbans.
- § Tractaments fitosanitaris poc agressius.
- § Utilització de plantes amb passaport fitosanitari.
- § Reciclatge i minimització de la producció de residus.
- § Integració laboral de persones amb discapacitats.

Tot plegat ha fet que recentment aquesta iniciativa hagi quedat finalista en la quarta edició dels Premis de Medi Ambient a iniciatives locals de les comarques gironines que convoca el CILMA (Consorci d'Iniciatives Locals pel Medi Ambient), organisme depenent de la Diputació de Girona.

A continuació es desenvolupen en major detall les característiques d'aquesta iniciativa local.

Actualment, la gestió de les zones verdes, l'arbrat i del mobiliari urbà situat en aquelles el porta a terme majoritàriament una empresa subcontractada (Fundació Aspronis - Jardineria El Vilar) que treballa amb disminuïts físics de la zona o de la comarca, pel que a més desenvolupa una tasca d'integració social d'aquestes persones. Segons s'estableix en el Plec de condicions, aquests treballadors hauran de representar entre el 50 i el 65% de la plantilla.

A banda d'aquesta empresa, l'Ajuntament signa convenis puntuals amb altres organitzacions sense ànim de lucre per a la integració de personal amb algun tipus de discapacitat o problemes d'integració social. Així, per exemple, la Fundació Molí d'en Puigverd, que treballa amb malalts mentals, s'encarrega de la sega i desbrossament de diferents espais ruderals i solars del municipi; per altra banda, la Fundació Drisa, que també treballa amb malalts mentals, s'encarrega del manteniment i execució de dos parcs del municipi (p. ex. el parc del carrer del Bosc de Mas Carolet).

Pel que fa a les normes tècniques que s'apliquen en la gestió del verd urbà s'apliquen tant Normes Tecnològiques de Jardineria i Paisatgisme (NTJ) del Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles i Perits Agrícoles de Catalunya; l'última versió del mètode per a la valoració d'arbres i arbusts ornamentals⁴ (Norma Granada); i el Registre de

⁴ La Norma Granada, és una eina de valoració econòmica que a banda de criteris econòmics, té en compte components de significació simbòlica, paisatgística, històrica, estètica o de benestar; que s'utilitza en diferents casos que van des de la valoració de danys als bens municipals (p. ex. En cas d'accident viari) o a l'avaluació d'impactes ambientals.

productes fitosanitaris del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya (normes i legislació sobre plaguicides detallats).

Pel que fa a criteris en la tria d'espècies, sempre es prioritzen les espècies autòctones o adaptades a les condicions climàtiques locals. Així, en principi s'evita utilitzar gespa en l'enjardinament, però allà on s'utilitza s'eleva l'alçada de sega a l'estiu per contrarestar els efectes de l'estrès tèrmic, i quan aquesta es sega freqüentment les restes s'hi poden retornar per tal d'equilibrar el contingut de matèria orgànica del sòl. En el cas dels prats que no produeixin una gran quantitat de creixement foliar (siguin d'ús social o no) per afavorir la floració, fructificació i sembra de les espècies silvestres, la sega es realitza després de la fructificació, d'abril a juny, depenent de les espècies i la climatologia, fet que permet la disseminació de les llavors.

Quan al reg, es prioritza sempre la utilització del reg per aspersió, degoteig o per difusió, que són els que ofereixen una major eficiència. A més, el plec de condicions tècniques especifica que s'haurà d'aportar únicament la quantitat d'aigua estrictament necessària per tal de no malgastar-ne. Així mateix, el reg es realitza preferentment de nit o a primera hora del matí i, en èpoques fredes de gelades, al migdia. Així mateix, durant els períodes amb una pluviometria igual o superior a la dosi de reg aquest es suprimeix.

La poda de l'arbrat, s'ha reduït al mínim per tal d'evitar l'estrès que aquesta suposa pels arbres adults. Així, només es realitzen podes en els següents casos:

- § Poda de neteja o sanejament: eliminació de les branques mortes, malaltes o dèbils.
- § Poda de seguretat: eliminació de branques perilloses.
- § Poda d'aclarida: eliminació selectiva de branques o parts de branques bàsicament per reduir la densitat de la capçada tot conservant el seu port.
- § Poda de reducció de capçada: eliminació selectiva de branques o parts de branques per reduir l'alçada i/o l'amplada d'un arbre.

Pel que fa a la utilització dels materials necessaris per al desenvolupament de les tasques de manteniment del verd urbà, es té en compte l'origen dels materials (fustes, plantes, etc.), prioritzant l'ús d'aquells productes que hagin estat obtinguts o elaborats en condicions mediambientals correctes. Així, en el cas concret dels materials de fusta (tanques, bordures, etc.) no s'utilitzen fustes tractades amb creosota ni altres productes que puguin ser tòxics per als usuaris o el medi ambient i s'utilitzen només materials de fusta procedents de tales legals i d'aprofitaments forestals sostenibles tot prioritzant l'ús d'aquests productes, segons el següent ordre de criteris:

- § Que disposin de certificats d'origen equivalents o iguals als del sistema FSC (Forest Stewardship Council o Consell d'Administració Forestal).
- § Procedents de "fonts en progrés cap a la certificació".
- § Reciclat

Respecte a la gestió dels residus generats en el desenvolupament de les tasques de gestió i manteniment del verd urbà, aquests es recullen de forma selectiva i es tracten de la forma més adient. En aquest sentit, es disposa d'una màquina biotrituradora que permet capolar les restes vegetals per tal de poder compostar-les i, posteriorment, reutilitzar-les com a complement orgànic o encoixinament a les zones verdes del municipi, al mateix temps que s'evita la pèrdua de matèria orgànica del sòl. La brossa diària que es

genera en el manteniment diari del verd públic es pot reciclar i retornar a la terra en forma d'humus, o bé com a "mulch" contribuint així a la reducció del volum i el pes de la brossa que es genera al mateix temps que es redueix el consum d'adobs químics.

Taula 8. Estudi volumètric del residu vegetal de la jardineria pública de Blanes

Tipus de residu obtingut	Volum de residu per setmana	Volum anual de residu	Volum de residu aprofitable obtingut
Residu 1*	5 m ³	260 m ³	86 m ³ com a compost
Residu 2*		360 m ³	120 m ³ com a "mulch"
TOTAL:			206 m³

*Residu 1: Derivats de l'activitat de sega, retall d'arbustives, flor de temporada, etc.

*Residu 2: Derivats de l'esporga dels arbres.

Font: "Adequació de la jardineria municipal a criteris de sostenibilitat". Ajuntament de Blanes

El tractament i compostatge d'aquestes restes es realitza en una parcel·la propietat de l'Ajuntament situada al camí de Mas Borinot i tot plegat reduirà substancialment les necessitats de transport de residus fins a plantes de tractament situades fora del municipi.

d) Altres espais lliures i espais periurbans

Com ja s'ha esmentat abans, no únicament els parcs i jardins tenen la funció d'esbarjo i alleugeriment de la duresa de l'entorn urbà, sinó que hi ha tot un seguit d'altres espais propers a la ciutat, com zones rurals, platges, etc. que també compleixen funcions similars.

• Platges urbanes

Les platges i el litoral de Blanes, a més de ser un dels principals atractius turístics del municipi, exerceixen altres funcions ben rellevants. Així, les platges de Blanes i S'Abanell representen un espai obert al mar de gairebé tres quilòmetres de longitud amb el qual fa façana bona part del nucli antic i els barris de S'Auguer, els Pins i S'Abanell, a banda de constituir, conjuntament amb el passeig marítim paral·lel, una de les zones de passeig més populars de la vila. No cal dir, que durant els mesos d'estiu, també constitueixen la principal zona d'esbarjo i repòs per a bona part de la població.

En tractar-se de platges urbanes, estan dotades de mobiliari urbà i altres equipaments per tal de facilitar-ne l'ús tals com dutxes, papereres, quioscs, rampes i passarel·les d'accés a la sorra,... Igualment existeix un servei de neteja de la platja que combina la recollida manual i la utilització d'un tractor amb rampinadora cada dia en temporada alta i 1 o 2 dies a la setmana la resta de l'any. En canvi, l'aprofitament intensiu de la platja i les tasques de manteniment que s'hi realitzen actualment resulten incompatibles amb el desenvolupament de les comunitats vegetals pròpies de les platges de sorra i amb la normal dinàmica costanera i de formació de dunes.

- **Els jardins botànics**

A banda dels parc i jardins públics, Blanes disposa de dos importants jardins botànics, creats en la primera meitat del segle XX i actualment protegits ambdós pel Pla Especial de protecció del patrimoni de Blanes:

- **Jardí botànic Mar i Murtra:** Aquest jardí botànic, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional, amb categoria de Jardí Històric, és un dels més importants d'Europa. Es troba al Pg. Carles Faust, a 10 minuts caminant des del Port de Blanes. Tenen una extensió de gairebé 15 Ha – tot i que únicament 5 Ha estan obertes al públic- i acullen més de 4.000 espècies, de les que destaquen les col·leccions de cactàcies i altres plantes suculentas procedents de les regions àrides d'Àfrica del Sud i Amèrica Central. Cada any visiten aquests jardins unes 300.000 persones.
- **Jardí tropical Pinya de Rosa:** Els jardins de Pinya de Rosa es situen al camí de Santa Cristina, entre la serra Llarga i el Mar. Comprèn més de 7.000 espècies entre les que predominen les tropicals i destacant-ne les col·leccions agavàcies, àloes, iuques i opúnties (figueres de moro), considerades entre les millors d'Europa. També compta amb una zona d'estanys, el mas del Sol, un bosc mediterrani verge arran del mar i la caleta de S'Agüia.

- **Espais periurbans**

Així mateix, existeixen determinats espais fora del nucli urbà, però a tocar d'aquest, que també són utilitzats sovint pels ciutadans de Blanes com a zones de passeig i d'esbarjo. Entre aquests espais es poden destacar els següents:

- Delta de la Tordera i camins dels pagesos i de la mota: A més dels camins d'accés a les parcel·les agrícoles, són especialment freqüentats els dos camins paral·lels a la riera. El camí dels pagesos és el camí original, mentre que el de la mota és la via de serveis de la dessaladora que s'ha adequat específicament per a la circulació a peu o en bicicleta.
- Boscots situats entre Cala Sant Francesc i Santa Cristina:
- Camí del Vilar

3.1.7. Qualitat dels diferents espais públics

Com a municipi turístic, Blanes ha tingut molta cura de la seva façana marítima així com dels principals espais del nucli històric i els eixos comercials. Així doncs, en tota l'àrea compresa dintre del triangle que configuren la Plaça de Catalunya, la Plaça de la Solidaritat i el port s'ha de destacar la qualitat dels seus espais públics, tant pel que fa al disseny, com als materials, mobiliari i l'enjardinament. A més, en s'aprecia com bona part del conjunt es correspon amb un mateix projecte, la qual cosa dóna una imatge unitària.

Altres espais on s'ha posat èmfasi en la qualitat de l'espai públic és en vies principals de penetració al municipi i eixos de comunicació interior com l'avinguda dels Pavos, l'Avinguda de Catalunya, o en les noves de creixement, com tota l'àrea del sector polígon carretera de l'Estació i l'avinguda d'Europa.

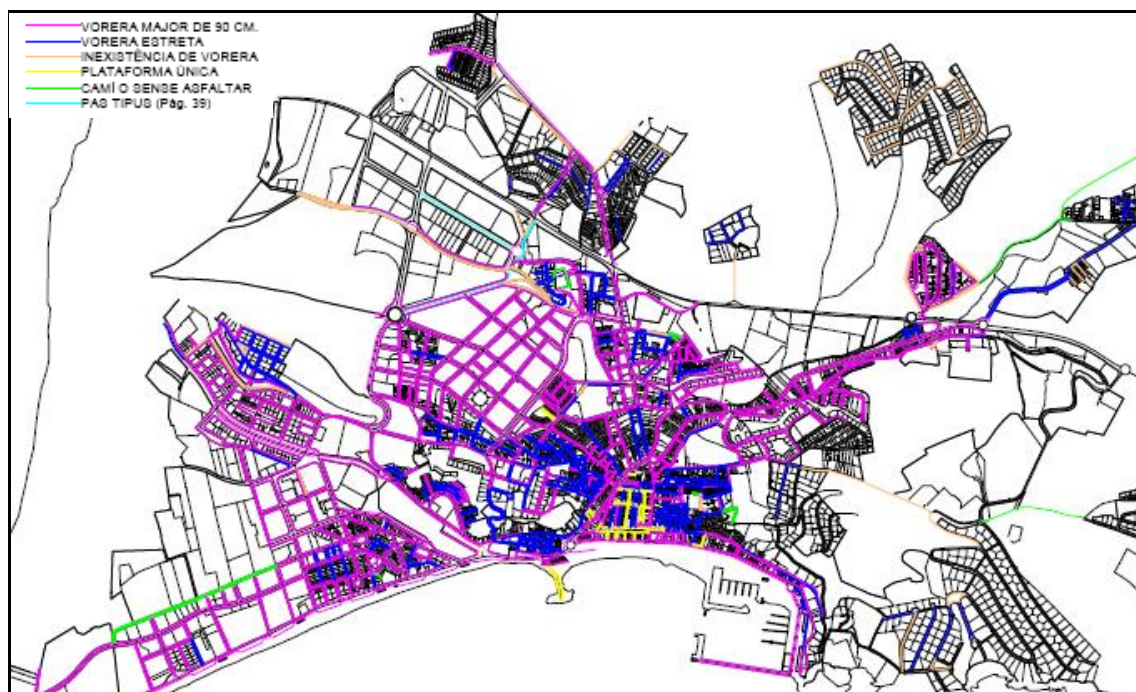
Val la pena destacar la recent actuació entorn a l'avinguda de Catalunya entre la Plaça dels Països Catalans i la cruïlla de la carretera de Malgrat. Aquest és un dels principals eixos que uneix la façana marítima amb l'extraradi de Blanes, essent un dels principals vials d'entrada i sortida de la població i connecta els barris dels Pins, de la Plantera i del Racó d'En Portes. Després d'una urbanització deficient es va decidir realitzar un projecte de millora integral de l'eix, basat sobretot en actuacions en l'enjardinament i el mobiliari urbà, que han desembocat en la definició d'un eix urbà de qualitat estètica a l'hora que ecològica, ja que en el projecte s'hi tingueren en compte aspectes de jardineria ecològica.

Lligat amb la referència a l'extraradi que s'ha fet en el paràgraf anterior, val a dir que, com en molts altres pobles que van patir un creixement explosiu durant les dècades de la immigració de mitjans del segle passat, els barris perifèrics es varen desenvolupar ràpid i malament, sense les dotacions d'equipaments ni espai lliure necessàries, i això s'ha vingut arrossegant fins a l'actualitat. Sortosament avui en dia s'intenten corregir aquestes deficiències i l'Ajuntament ha començat a invertir en la millora de la qualitat de l'espai públic en aquestes barriades històricament menys ateses.

Finalment, pel que fa a la via pública, que no deixa de ser espai públic, cal posar de manifest que segons es desprèn de l'estudi d'accessibilitat encarregat per l'Ajuntament existeixen un nombre considerable de carrers del casc urbà que tenen voreres inferiors a 90 cm, que es considera l'amplada mínima que hauria de tenir una vorera per permetre la circulació d'una persona en cadira de rodes, o fins i tot amb vorera inexistent (no confondre amb plataforma única, que és el que trobem, per exemple en el carrer Ample, i que consisteix en no fer distinció entre calçada i vorera tot donant prioritat al vianant).

Aquestes àrees amb majors deficiències es detecten sobretot al nucli antic i els ravals que l'envolten però també en les barriades sorgides en la segona meitat del segle passat així com a les urbanitzacions.

Figura 12. Estat actual dels carrers de l'espai públic

Font: Pla d'Accessibilitat de Blanes. 2001

3.1.8. Xarxa de camins rurals i accessibilitat als espais naturals

La informació disponible sobre la xarxa de camins rurals prové de l'inventari de camins que actualment està elaborant el Consell Comarcal de la Selva. Tot i així, cal dir que les dades de que disposa aquesta administració es refereixen a l'any 1998 i encara no han estat validats a través del treball de camp corresponent. Tot i així, s'entén que es tracta d'una aproximació prou vàlida a la realitat territorial.

Així mateix, s'ha fet servir la informació continguda en la cartografia de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC, Informació corresponent a les capes 45, 46 i 47) per tal de completar-la.

Segons la informació subministrada pel Consell Comarcal els camins rurals inventariats a Blanes sumen una longitud total de 19.649 metres, concentrant-se en la seva majoria a la meitat nord del municipi, per sobre de les urbanitzacions Valldolig i Residencial Blanes. Són els que es mostren a continuació:

Camins rurals a Blanes. Inventari CC de la Selva

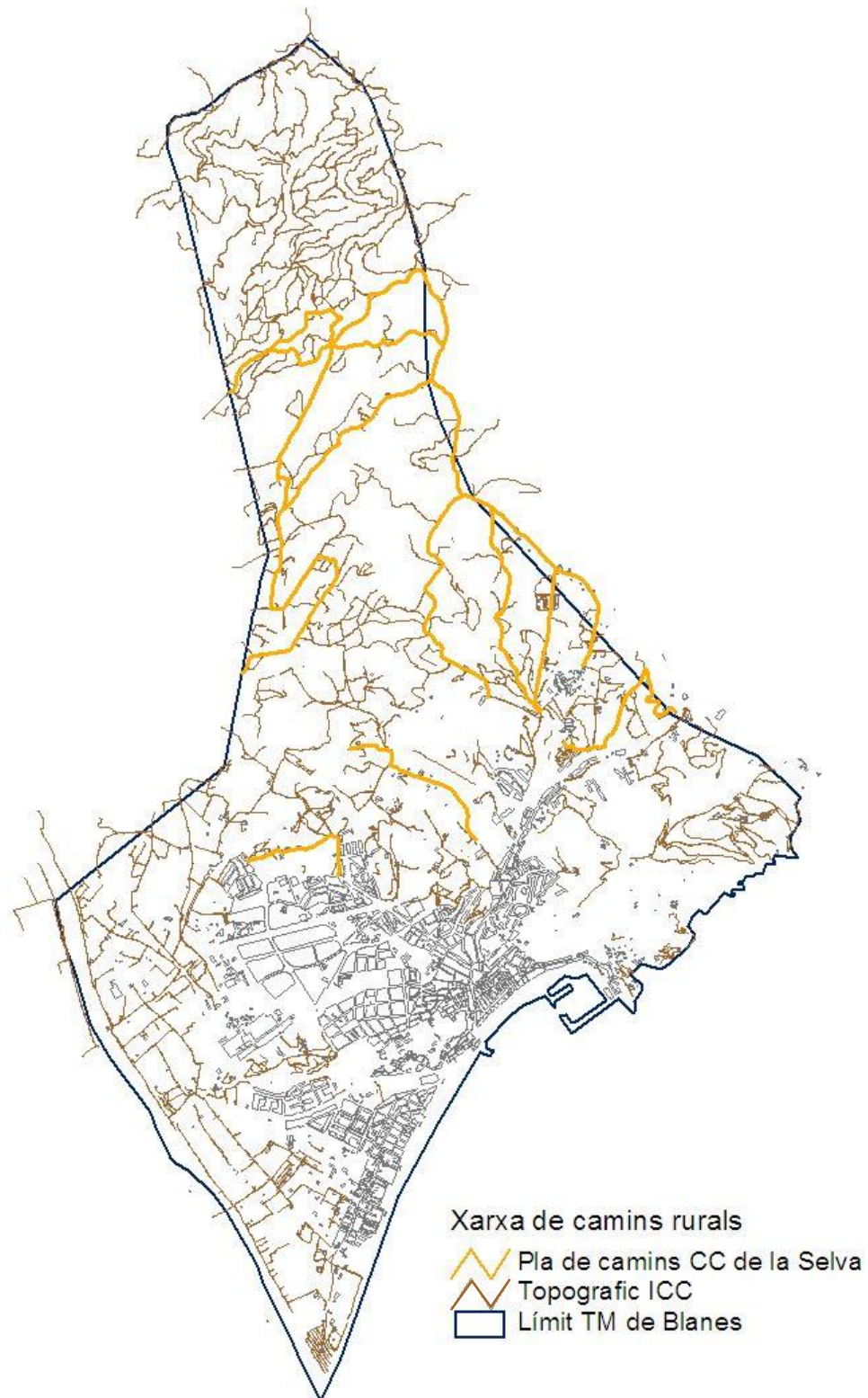
Nom del camí	Longitud
CAMÍ DE LA GI-600	898 m
CAMÍ DE LES MIMOSES	1.491 m
CAMÍ DE LES PLANES	3.763 m
CAMÍ DE VALLDOLITG AL CAMÍ DELS DIPÒSITS 1	963 m
CAMÍ DE VALLDOLITG AL CAMÍ DELS DIPÒSITS 2	1.536 m
CAMÍ DEL CAMÍ DEL VILAR ALS DIPÒSITS	857 m
CAMÍ DEL MAS BORINOT AL CAMÍ DELS DIPÒSITS	1.779 m
CAMÍ DEL TURÓ DE MONTELLS	1.200 m
CAMÍ DEL VILAR	2.110 m
CAMÍ DELS DIPÒSITS	3.255 m
CAMÍ ENLLAÇ CAMÍ LES PLANES I CAMÍ DEL VILAR	1.257 m
DRESSERA CAMÍ DEL VILAR	541 m

Font: Consell Comarcal de la Selva

Si tenim en compte aquestes xifres, aleshores ens trobem en que la longitud dels camins respecte de la superfície del terme municipal és de 11 m/Ha i de 15,8 m/Ha si només considerem el sòl no urbanitzable.

En canvi, si considerem la informació corresponent al mapa topogràfic de l'ICC el nombre, grau de cobertura i longitud dels camins rurals és molt més gran, arribant als 400 km (400.458.450 m) entre camins, corriols i enllaços. Amb aquestes xifres, la ràtio longitud superfície és molt més gran, passant a 226,5 m/Ha i 321,8 m/Ha respectivament.

Figura 13. Xarxa de camins rurals de Blanes

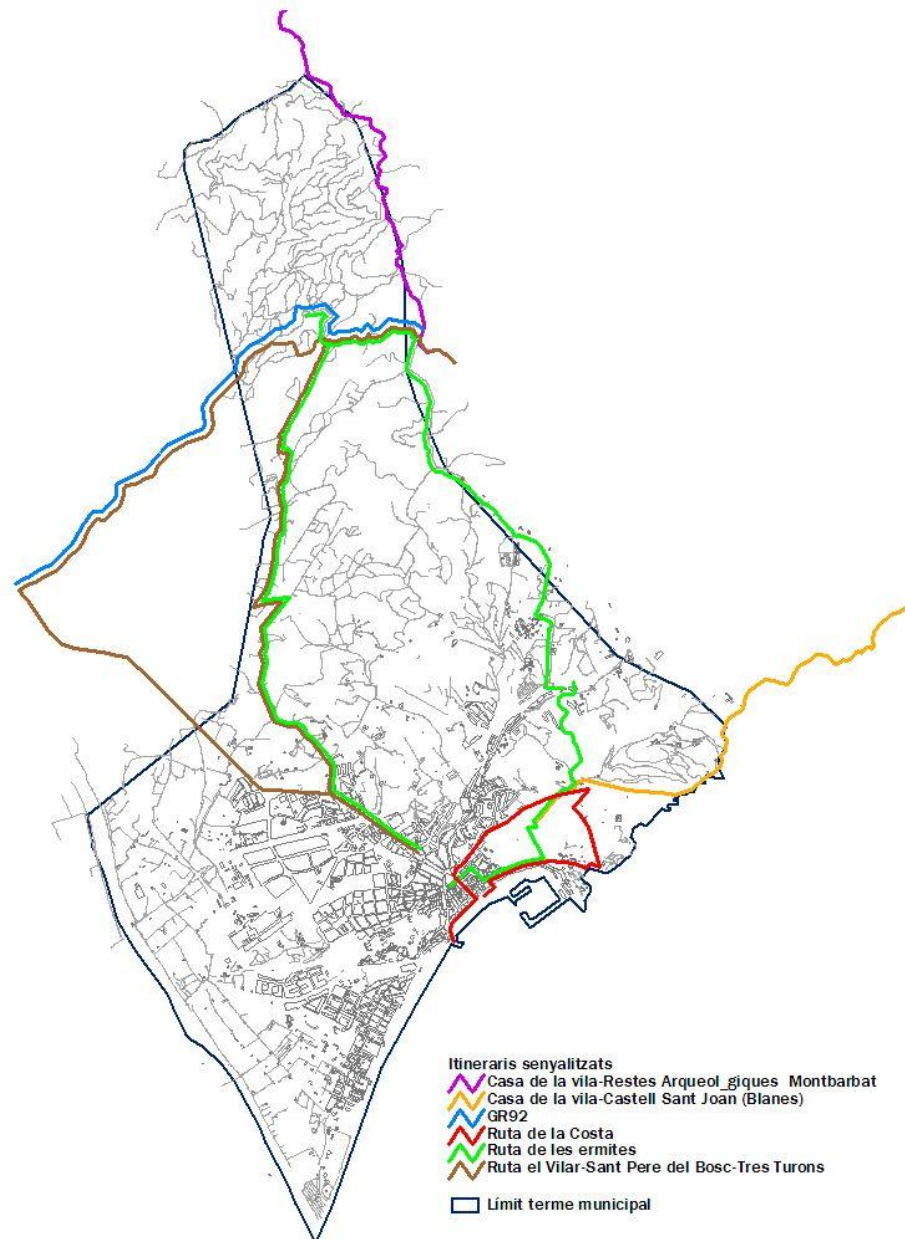
Font: Consell comarcal de la Selva i Institut Cartogràfic.

Igualment, tot i que no reben la consideració de camí rural però els ressegueixen, podem destacar d'entre els camins que recorren el sòl no urbanitzable del municipi un tram del sender de gran recorregut GR-92, concretament el que va de Lloret de Mar a Tordera

(tram 12). En aquest sentit, no s'han localitzat senders de petit recorregut ni senders locals que travessin el TM de Blanes, excepte tota una sèrie d'itineraris turístics o rutes a peu senyalitzades, creades pel Consell Comarcal de la Selva per a potenciar el turisme actiu. Les que tenen pas per Blanes són les següents:

- La ruta de les ermites de Blanes (19,3 km)
- El Vilar – Sant Pere i tres turons (7,9 km)
- Ruta de la costa (5,1 km)
- Casa de la Vila – Castell de Sant Joan (7,05 km)
- Tossa de Mar – Lloret de Mar – Blanes (18,85 km)

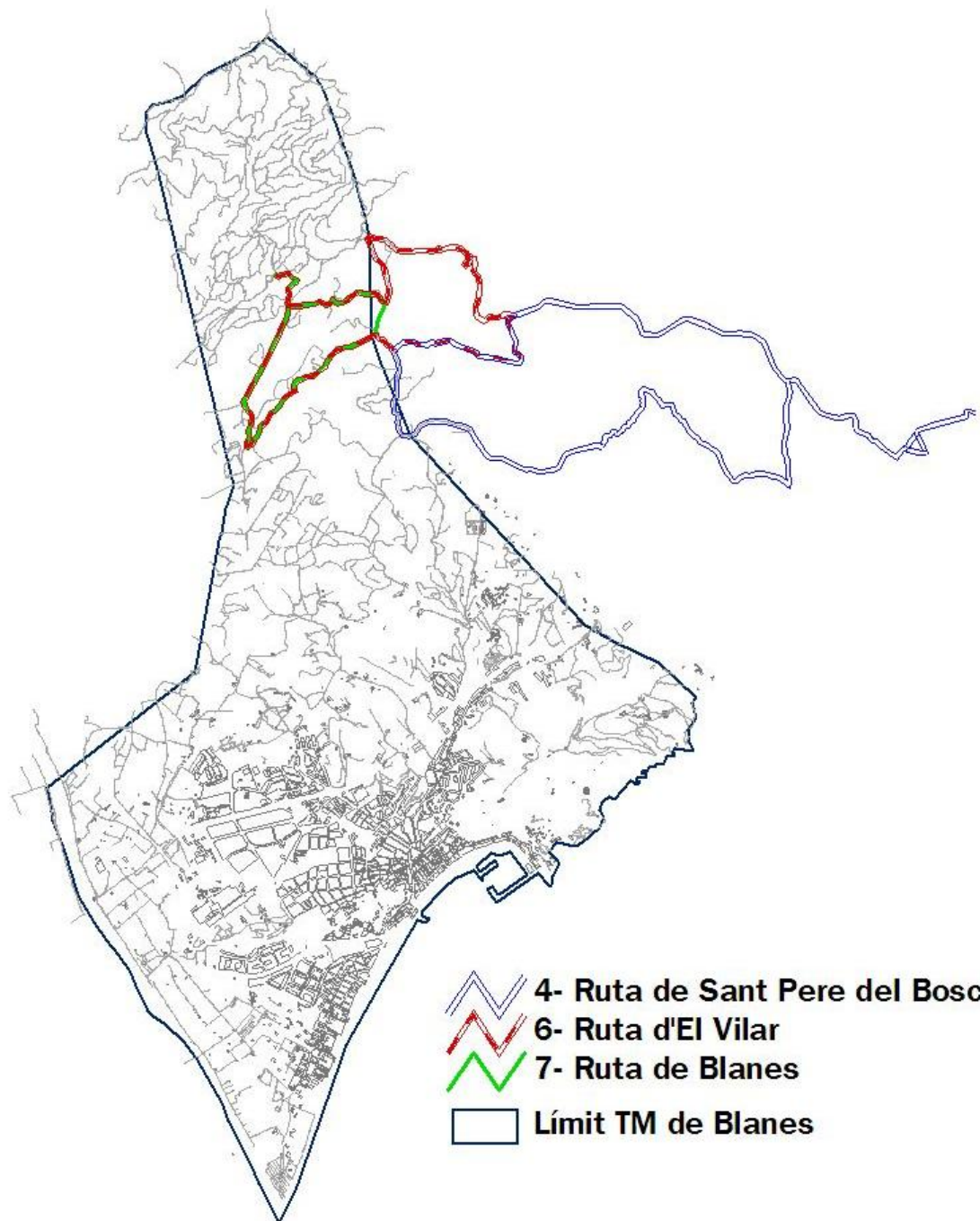
Figura 14. Itineraris senyalitzats a Blanes

Font: Consell Comarcal de la Selva

Igualment el Consell Comarcal, conjuntament amb els Centres BTT/FCC han creat tota una sèrie de rutes per a bicicletes tot terreny (BTT), de les quals les rutes 4 (Sant Pere del Bosc, 13,21 km), 6 (El Vilar, 8,20 km) i 7 (Blanes, 4,46 km) transcorren en major o menor mesura pel TM de Blanes.

Figura 15. Itineraris en BTT pel TM de Blanes

Font: Consell Comarcal de la Selva